

Kristillinen miestenlehti Tosimies

2/26 7,00 €

14 The Testament of Ann Lee

22 Heprean oppitunnit muuttivat sydämen

26 Nuoret ihan paniikissa

► KUSTANTAJA

Faktapro Oy
Jänismäki 1 A
02940 Espoo
puh. (09) 54 79 74 10
info@faktapro.fi

► TOIMITUS

Jänismäki 1 A
02940 Espoo
puh. (09) 54 79 74 10
toimitus@tosimies-lehti.fi

► PÄÄTOIMITTAJA

Kimmo Janas
puh. 050 912 7332
kimmo.janas@tosimies-lehti.fi

► ISSN 1458-3224

► KUVANKÄSITTELY

Faktapro Oy/Petri Janas

► PAINO

KTMP Group Oy Ab
Mustasaari

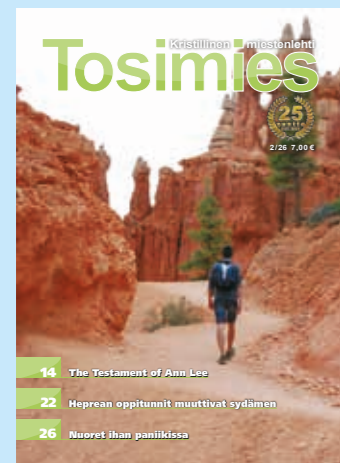
► ILMOITUSHINNAT 2026

(+ alv 25,5 %)

	mv	2-väri	4-väri
1/1	1.150 €	1.350 €	1.600 €
1/2	670 €	850 €	1.000 €
1/4	400 €	500 €	570 €
1/8	240 €	270 €	350 €

► TILAUKSET

Kestotilaus: 40 € (6 numeroa/vsk)
Määräaikaistilaus: 45 € (12 kk)
tilausmaksut sis. alv 10 %
tilaukset@tosimies-lehti.fi
www.tosimies-lehti.fi
puh. (09) 54 79 74 10

► KANSI

Joskus on hyvä lähteä luonnon keskelle hieman pohdiskелеmaan elämäänsä.
© Christophe Maerten/ Unsplash

Sisällys 2 / 2026

- 3 Pääkirjoitus
- 4 "Jumala on luonut meidät yhteyteen toisten ihmisten kanssa"
- 5 Valo tarjoaa kristillisiä osumia
- 8 Arbelin-talo – jyrkänteitä ja luolaverkostoja
- 13 Sopanen!
• Askel kohti kristittyjen vainoa?
- 14 Tosikuvat
• The Testament of Ann Lee
- 16 Helsingin venemessut on Euroopan toiseksi suurin sisätiloissa järjestettävä venenäyttely
- 20 Sana Karmel-vuorelta 18. osa
• Autiomaa – Jumalan kielen oppiminen
- 22 Heprean oppitunnit muuttivat sydämen
- 24 Pohjois-Euroopan suurimmat moottoripyörämessut
- 26 Nuoret ihan paineissa
- 28 Lukijan kynästä
• Rikos – rankaista vai vapauttaa?
- 30 Krelli – vireä viisikymppinen
- 31 Suurkuoro kruunaa synttärät
- 32 Lyhyestä virsi kaunis
- 34 Pohojammaan kautta...
• Meni lunastuskuntohon
- 35 Legenda pääsi kotiin
- 36 Fredrik Ekholmin Israel-kronikka
• Tuleeko alija kasvamaan
- 38 Tosimies lukee
• David Armitage: Kansalaissotien käsitehistoria
• Pekka Reinikainen: Kuolema – viimeinen vihollinen
• Hugo Pratt: Aavikon skorpionit 2
• Susanna Kokkonen & Jani Salokangas: Exodus osa 1 – Juutalaisen kansan matkaa aikojen halki
• Bergfeldt Carina: Keskusteluja kuolemansellissä
• Elina Grundström: Tehtävä Keski-Suomessa
- 42 Uutuusherkuja testailen
- 44 Tosimies testaa
• smart #5
- 46 Tosimies testaa
• KGM Musso

▲ Israelilaisia sotilaita Arbelvuorella. Beet - Arbel tarkoittaa "Arbelin-talo".

▲ Petri Huovila opiskeli teologiaa Turussa, Åbö Akademin yliopistossa, kun Raamatun heprean oppitunnilla Jumala kosketti hänen sydäntään.

▲ 20.3.2026 kuollut toimintasanteri Chuck Norris julkaisi 86. syntymäpäivänään 10.3. vielä videon, jossa harjoitteli nyrkkeilyä.

▲ Kustannus Jalava on julkaissut suomeksi maineikkaan Hugo Pratin piirtämän seikkailusarjakuva-albumin Aavikon skorpionit 2, Piccolo Chalet.

▲ Takavuotien pikkuauto-smart on kasvanut niin ominaisuuksiltaan kuin kooltaanakin. Uusi smart #5 on varsin mielenkiintoinen menopeli.

Onnellisia mutta pahoinvoivia...

Suomi on jo yhdeksännen kerran valittu maailman onnellisimmaksi kansaksi. Jippii!

Mutta samaan aikaan suomalainen nuoriso voi huonosti, tulevaisuus nähdään varsin synkkänä ja epävarmana, alaikäiset koululaiset puukottelevat toisiaan kesken koulupäivän jne.

Suomessa ovat 2020-luvulla herättäneet huolta nuorten katuvä-kivalta ja jengiytyminen.

Nuorisotutkimusseuran tutkimuksen mukaan nuorten keskinäisessä väkivallassa ei ole niinkään kyse vastakulttuureista tai ns. rinnakkaisyhteiskunnista, vaan pikemminkin vallitsevien arvostusten myötäilystä ja erityisesti vähävaraisista perheistä tulevien nuorten pyrkimyksistä toteuttaa taloudelliseen menestykseen liittyviä ihanteita. Vahva rahan ja taloudellisen itsenäisyyden arvostus ilmenee nuorten yrittäjämäisenä toimintana – niin laillisena kuin laittomanakin kaupankäyntinä – ja siihen voi liittyä velkasuhteita ja väkivallan uhkaa.

Mitä me kypsempään ikään ehtineet voisimme tehdä nuorten tilanteen helpottamiseksi? No koska kyseessä on kristillinen lehti, niin ensimmäinen vastaus on tietenkin: rukoilemalla nuorten puolesta.

Suomen Kansallisella Rukousaamiaisella 26.3. puhunut Slovakian entinen pääministeri Eduard Heger kannusti meitä suomalaisia kristittyjä olemaan valona – niin Euroopassa kuin koko maailmassa. Mutta miksi mennä merta edemmäs kalaan, kun voimme hohkata sitä valoa ihan kotipiirissämme. Osoitetaan nuorille, että välitämme heistä sekä heidän ongelmistaan ja annetaan heille esimerkki tulevaisuuteen luottamisesta – jopa vaikeuksien keskellä.

Me ikääntyneet omaamme paljon elämäkokemusta – annetaan se nuorten käyttöön.

Mielenkiintoista muuten on, että samalla kun julkisessa keskustelussa ikäihmiset kuvataan ehkä turhankin usein taakkana ja iän karttumisen koetaan ikävänä asiana, Miina Sillanpään Säätöön teettämän mielipideselvityksen mukaan yli 75-vuotiaat kokevatkin itsensä keskimääräistä onnellisemmaksi. Ikäihmiset myös suhtautuvat tulevaan nuorempiaan luottavaisemmin ja haluavat olla mukana kehittämässä yhteiskuntaamme.

Elämään tyytyväisyys kasvaa selvästi iän myötä, ikäihmiset eivät lähde hötkyilemään jokaisen uuden suuntauksen mukana eivätkä toisaalta pelästy ensimmäisiä vastoinkäymisiä.

Ikäihmiset tarkastelevat monia kysymyksiä nuorempiaan useammin konkreettisten kriisien, johtajuuden, palveluiden toimivuuden ja yhteiskunnallisen vakauden kautta. Kyse ei siis ole arvostitiriidasta vaan näkökulmasta: nuoremmat katsovat enemmän rakenteita, kun taas ikääntyneet käytännön seurauksia.

K. Janas

© Valo

”Jumala on luonut meidät yhteyteen toisten ihmisten kanssa”

Juhana Unkuri

Kristityt Sinkut -Facebook-ryhmä haluaa antaa mahdollisuuksia löytää ystäviä tai myös elämänkumppanin.

Kun Markku Ekonen jäi leskeksi keväällä 2016, hän alkoi kartoittaa, millaista toimintaa seurakunnissa on sinkuille.

– Huomasin, että sellaista oli tarjolla varsin niukasti. Koin sisäistä kehotusta – uskallan sanoa Jumalan kehotusta – perustaa kristityille sinkuille ryhmän, joka olisi yhteiskristillinen, koko Suomen kattava ja myös paikallinen.

Ekonen arvioi, että eri alustoista Facebook oli tällaiselle ryhmälle kätevin.

– Pitkään vitkuttelin, mutta lopulta koronakevään 2020 maaliskuussa perustin Kristityt Sinkut -ryhmän.

Ryhmästä on sittemmin muodostunut aktiivinen foorumi, jossa keskustellaan elämästä ja uskosta sekä jaetaan kokemuksia. Face-keskustelujen lisäksi ryhmä järjestää livekokoontumisia.

Ohjelmassa on ollut esimerkiksi leffailtoja, luontoretkeä, taidenäyttelyitä ja kristillisiä konsertteja, joiden

jatkeeksi porukka on voinut käydä yhdessä kahvilla tai syömässä. Kesäisin on järjestetty ”livemiittejä” eri hengellisillä kesäjuhilla ja joulun lähestyessä pikkujoulut.

– Haluamme olla ryhmä, jossa voi löytää seurustelukumppanin ja avio puolison, mutta myös uusia ystäviä. Tämän ajan suurimpia ongelmia on yksinäisyys, jonka lievittäminen on ryhmämme yksi tavoite.

Ekosen mukaan ryhmä on koettu hyvähenkiseksi ja sen keskustelut mielenkiintoisiksi.

– Jokin aika sitten kävimme myös keskustelua ryhmän luonteesta: halutaanko sen olevan ensisijaisesti deittiryhmä vai vertaistukiryhmä vai molempia. Ylivoimainen enemmistö kyselyyn vastanneista halusi ryhmän tarjoavan sekä vertaistukea että mahdollisuuden löytää seurustelukumppani.

Kristityt Sinkut -ryhmässä on tällä hetkellä noin 1300 jäsentä Hangosta Ivaloon ja Joensuusta Vaasaan. Enemmistö asuu luonnollisesti suuremmissa kaupungeissa. Jäsenistä noin kaksi kolmasosaa on naisia ja yksi kolmasosa miehiä. Eniten ryhmään kuuluu 45–64 -vuotiaita, mutta mukana on runsaasti myös heitä vanhempia ja nuorempia. Alaikäraja on 18 vuotta.

Kristityt Sinkut on yksityinen ryhmä, joka löytyy helposti Facebook- tai selain-haulla.

– Ryhmän ylläpito tutustuu en-

nakkoon jokaisen jäsenyyttä hakevan julkiseen Facebook-profiiliin. Jos jäsen käyttäytyy sopimattomasti, hänet poistetaan ryhmästä. Näin halutaan varmistaa, että ryhmä on jäsenilleen turvallinen.

Usko luo yhteisen pohjan

Markku Ekonen toteaa, että Kristityt Sinkut -ryhmässä uskoa ja elämää voi pohtia selkeästi kristillisestä näkökulmasta.

– Se, että ryhmässä on nimenomaan kristittyjä, antaa vapauden olla näkyvä - uskoa ei tarvitse arkailla eikä hävetä. Usko luo yhteisen pohjan, vaikka joissain arvoissa olisikin eroa.

Ekosen mukaan ryhmän keskusteluissa on tullut selvästi ilmi, että monelle toisenkin osapuolen kristillinen usko on välttämätön edellytys seurustelusuhteen aloittamiselle. Samalla tiedossa on, että pelkkä yhteinen vakaumus ei riitä, vaan tarvitaan myös inhimillistä yhteensopivuutta ja keskinäistä vetovoimaa.

– Yhdysvaltalaisen psykologin Robert Stenbergin mukaan parisuhteen kolme peruspilaria ovat intohimo, ystävyyys ja sitoutuminen. Viimeisen, ehkä vahvimman pilarin korvaisin itse uskollisuudella. Samaten inhimillinen yhteensopivuus on mielestäni tärkeämpää kuin se, että kaikista teologisista yksityiskohdista ollaan samaa mieltä.

Hän muistuttaa, että myös uskovan ja ei-uskovan välillä on monesti onnellisia avioliittoja. Vastaavasti kahden uskovan avioliitto voi olla onneton. Yhteiset arvot tuovat kuitenkin luottamusta parisuhteeseen.

– Uskova pari voi myös lukea Raamattua ja rukoilla yhdessä. He saattavat myös löytää seurakunnasta jonkin yhteisen palvelutehtävän.

Ekonen on tulkinnut Tinderin olevan paikka, jossa monet hakevat lyhytaikaisia suhteita, joissa saatetaan korostua seksi. Kristityt Sinkut -ryhmässä toiseen ihmiseen ja hänen ajatteluunsa, mielipiteisiinsä ja arvoihinsa on mahdollisuus tutustua paremmin.

– Olen päässyt käsitykseen, että varsinaiset deittisovellukset ovat ulkonäkökeskeisempiä ja enemmän pikahyväksymistä tai pikahylkäämistä – swaiippaamista oikealle tai vasemmalle. Kai Tinderissäkin on mahdollisuus löytää kristitty seurustelukumppani ja avio puolisoikin, mutta onko se kuin neulan etsimistä heinäsuovasta - mene ja tiedä.

Rakkaus on välimatkaa suurempi

Ekonen uskoo, että valtakunnallinen ja yhteiskristillinen ryhmä saattaa olla erityisen tarpeellinen pienempien paikkakuntien kristityille sinkuille. Heidän kotipaikkakunnallaan saattaa olla vain muutama uskova sinkku.

– Jos kukaan heistä ei mätsää, Face-ryhmä antaa mahdollisuuden tutustua lähipaikkakuntien ja miksei myös kauempana asuviin kristittyihin sinkkuihin.

Monet Kristityt Sinkut -ryhmässä pariutuneet ovat olleet eri paikkakunnilta, mutta ovat päättäneet avioituttuaan muuttaa yhteen joko toisen paikkakunnalle tai yhteiselle uudelle paikkakunnalle.

– Suurin on rakkaus – välimatkaakin suurempi.

Ekosella ei ole tarkkaa tietoa siitä, miten paljon varsinaisia aviopareja heidän ryhmänsä kautta on syntynyt.

– Usein ihmiset poistuvat ryhmästä seurustelun aloitettuaan, mikä on ryhmän ajatuskin. Arvioin, että ryhmässä on syntynyt kymmeniä aviopareja.

Monesti parisuhde alkaa ystäväydestä.

– Viimeisin tietämäni kihlapari syntyi sen seurauksena, että ryhmän jäsen etsi kaveria sulkapallon pelaamiseen.

Kristityt Sinkut -ryhmän lisäksi Facebookista löytyy useita muitakin kristityille suunnattuja ryhmiä, joista suurin on Uskovaiset kristityt sinkut. Ekonen korostaa, että eri kristilliset foorumit eivät kilpaile keskenään.

– Itse toivon vain, että kristityt sinkut löytäisivät ystäviä ja halutessaan myös elämänkumppanin. Tämän eteen haluan osaltani toimia.

Sinkuille suunnattujen deitti-näkökulman sisältävien foorumeiden isona etuna on se, että siellä ihmiset ovat vapaita ja he myös etsivät jotain.

– Livenä ohimennen tutustuttaessa tuo on sattumanvaraisempaa.

Lisäksi arkisissa kohtaamisissa on aika pieni todennäköisyys, että

toinen on kristitty sanan antiokialaisessa merkityksessä eli hän on Kristuksen seuraaja.

Rakentava riski

Toisilla kaippuu elämänkumppanin löytämiseen on voimakkaampi kuin toisilla.

– Joillekin on annettu naimattomuuden armolahjakin. Niiden, jotka kaipaavat ihmistä rinnalleen, kannattaa mielestäni tietoisesti toimia tavoitteensa saavuttamiseksi.

Ekonen toteaa, että yhteys toiseen ihmiseen tulee mahdolliseksi vain antautumalla vuorovaikutukseen tavalla tai toisella. Samalla ihminen tulee kuitenkin jossain määrin haavoittuvaksi.

– Se riski kannattaa mielestäni ehdottomasti ottaa. Jumala on luonut meidät yhteyteen toisten ihmisten kanssa.

Jos elämäntoveria toivovan nykyiset menetelmät eivät ole tuottaneet toivottua tulosta, hänen kannattaa Ekosen mielestä kokeilla jotain muuta.

– Albert Einsteinin mukaan typeryys on sitä, että tekee asiat yhä uudelleen ja uudelleen samalla tavalla, mutta odottaa eri lopputulosta: ”Insanity: doing the same thing over and over again and expecting different results.”

Ekonen kannustaakin jotain uutta ja erilaista keinoa hakevan menemään esimerkiksi Kristityt Sinkut

-Facebook-ryhmään, jossa itsensä voi esitellä.

– Seuraavilla kirkkokahveilla voi myös uskaltautua menemään kiinnostavalta vaikuttavan henkilön pöytäan tai mennä mukaan johonkin oman seurakunnan palvelutii miin. On syytä olla löydettävissä. Harvoja on tultu kotoa hakemaan.

Yhteinen asia

Ekonen korostaa myös uusien ystävien saamisen mahdollisuutta. Kristityt Sinkut -ryhmä tarjoaa osaltaan vertaistukea.

– Eivät kaikki, mutta monet kekevat välillä yksinäisyyttä ja haluavat jakaa yksinolon kipua. Monesti jo se helpottaa, kun huomaa ettei ole asian kanssa yksin.

Hän uskoo monen kaipaavan kuitenkin hyvää parisuhdetta ja siteeraa tunnekeskeisen pariterapian kehittäjän Sue Johnsonin ajatusta: hyvä parisuhde on turvasatama, johon tulemme suojaan maailman myrskyltä ja kylmyydeltä.

– Miesten kannattaisi tosiaan aktivoitua. Suomessa on paljon hienoja, kristittyjä sinkkunaaisia, jotka kaipaavat miestä rinnalleen.

Ekosen mukaan rakkauden etsintä on myös yhteinen asia, jossa Jumala on osallinen. Ihmisen ei tule unohtaa rukouksen voimaa, eikä varsinkaan yhteisen rukouksen voimaa.

– Ennen kaikkea on syytä elää nytke-elämää, ei sitku- tai mutku-elämää. Meidät kristityt on kutsuttu elämään merkityksellistä elämää. Jumala voi ja haluaa tarjota sen meille, olimmepa sitten sinkkuja tai aviossa.

◀ Markku Ekonen toteaa, että yhteys toiseen ihmiseen tulee mahdolliseksi vain antautumalla vuorovaikutukseen tavalla tai toisella.

© Heikki Ranta

Valo tarjoaa kristillisiä osumia

Valo

Valo on deittisovellus, joka on suunnattu parisuhdetta etsiville kristityille sinkuille.

Suomessa välimatkat ovat pitkät, sosiaaliset kontaktit vähenevät ja monella pie-

nellä paikkakunnalla voi tuntua, ettei saman arvomaailman jakavaa kumppania löydy mistään. Valo tarjoaa hyvän mahdollisuuden löytää kristitty puoliso oman sosiaalisen piirin ulkopuolelta, Valon mediaavastavaa Kristiina Fekete pohtii.

Valoon liittyessään käyttäjä valitsee luomaansa valokuvalliseen ▶

► profiiliin aiheanoja, jotka kuvaavat omia kiinnostuksen kohteita ja itselle tärkeitä asioita. Aiheanat ovat kolmesta eri alueesta, joita ovat arvo-maailma, lifestyle ja visiot. Samalla käyttäjä kertoo seurakuntataustansa ja määrittelee, miltä maantieteellisesti alueelta kumppania etsitään. Näiden tietojen pohjalta algoritmi tarjoaa sopivia ehdokkaita.

– Kun kaksi profiilihenkilöä on tykännyt toisistaan, muodostuu ”osuma” ja keskustelun voi aloittaa sovelluksen sisällä olevassa osiossa.

Täysi-ikäisille suunnattu Valo tarjoaa maksuttoman peruspalvelun lisäksi maksullista Valo Plus -palvelua, jossa on enemmän toiminnallisuksia. Aiemmin Valo toimi ainoastaan mobiiliversiona, mutta nykyään sovellus on ladattavissa myös tietokoneelle.

Satsaus liveen

Viitisen vuotta sitten perustetun Valon käyttäjämäärät ovat olleet pitkin matkaa kasvussa. Tällä hetkellä Valolla on 280 000 rekisteröitynyttä käyttäjää, minkä myötä se on yksi

◀ Valo tarjoaa hyvän mahdollisuuden löytää kristitty puoliso oman sosiaalisen piirin ulkopuolelta, pohtii Valon mediavas-taava Kristiina Fekete.

Suomen suurimmista deittipalveluista.

– Noin puolet on miehiä ja puolet naisia. Suurin käyttäjäryhmämme on tällä hetkellä 25–40-vuotiaat, mutta vanhempienkin käyttäjien määrä on kasvussa, Fekete kertoo.

Suomen lisäksi Valo toimii Ruot-sissa, Norjassa ja Tanskassa.

– Maksullisessa versiossa seuraa voi etsiä myös maan rajojen ulko-puolelta.

Valo on järjestänyt satunnaisesti livetilaisuuksia, mutta ennen kaik-kea se on netissä toimiva deittipal-velu.

– Haluamme kannustaa käyttäji-ämme järjestämään livetapaamisen varsin nopeasti ensi tutustumisen jälkeen, sillä todellinen rakkaus syy-tyy vasta tosielämässä.

HE PAKENEVAT HENKENSÄ EDESTÄ

Vainotut kristityt tarvitsevat apuasi!
Lahjoita puhelimella: **0600 13001**
puhelun hinta 20,28 + pvm

Kiitos avustasi vainotuille!

Marttyyrien Ääni
marttyyrienaani.fi | 040-5522 309

Rahankeräyslupa: RA/2024/1967
Varat käytetään vainottujen kristittyjen hyväksi avustuksiin sekä vainoista tiedottamiseen.

Tämän mainoksen tuotto on ohjattu Tosimies-työn kehittämiseen

ATENO OY

Laserleikkauksesta särmäykseen, koneistukseen ja hitsaukseen – osavalmistuksen ammattilainen

www.ateno.fi

Sydänlämpöiset onnittelut 25-vuotiaalle Tosimiehelle. On hienoa, että meille miehillekin löytyy näin hieno kristillinen lehti, joka antaa monille terveen ja hengellisesti raittiin vaihtoehdon tässä median kyllästävässä maailmassa. Kiitämme tosimehinä Tosimiestä ja Herraamme, joka on kaikkien tosimiesten tosiesikuva.

Esa Vihavainen
Christian Motorcyclist Association,
CMA-Mäntyharjun osaston presidentti

ONNEA 25 TOSIMIES

KAIKKI MITÄ TARVITSET PYÖRÄILYYN

CHEBICI

chebici.fi | 09 286 559 | Vanha yhdystie 2 | 04430 Järvenpää

Keren Kajemet Finland ry (KKF)

Keren Kajemet Finland'in (KKF) uusi projekti
Amnunin metsän ennallistaminen Galileassa

Amnunin metsä sijaitsee Ylä-Gali-leassa Kinneret-järven pohjoispuo-lella. Tämä on nuori metsä, johon oli vasta äskettäin istutettu alkupe-räisiä israelilaisia lajeja. Amnunin metsä on osa Länsi-Ko-razimin suojelualueita, joka kattaa 442,5 hehtaaria.

Viime sodan aikana metsä kärsi laajoja vahinkoja, ja sen lisäksi Li-banonista ammutut raketit estivät kastelujärjestelmän asentamisen, minkä seurauksena taimet kuoli-ivat ennen kuin ne ehtivät juurtua kunnolla.

Tämä tuho vaikuttaa paljon muu-hunkin kuin itse puihin. Se häiritsee villieläinten elinympäristöä ja va-hingoittaa maapohjan kestävyyttä. Tuho rajoittaa asukkaiden, retkeili-jöiden ja pyhiinvaeltajien turval-ista vierailua virkistysalueella.

Metsien ennallistaminen on vält-tämätöntä sekä maan suojelemi-seksi että siitä riippuvaisten yhtei-söjen tukemiseksi.

Jos asia kosketti sinua, niin ota yhteyttä:
Keren Kajemet Finland ry
puh: 09 444 450
kkl@kolumbus.fi
www.kkl.fi; www.kkl.org.il

Arbelin-talo – jyrkänteitä ja luolaverkostoja

Eero Ketola

Karua kalliota, jyrkänteitä, kuivuutta ja näkymät Golanin ylängölle ja Gennesaretin järvelle. Viljelysten ruuduttamalla tasangon takana sijaitsevat muinaiset Magdalan ja Kapernaumin kaupungit. Arbelin vuori on mahdollisesti Jeesuksen vuorisäärän paikka. Täällä Hän antoi lähetyskäskyn. Korkealta, pilvettömältä taivaalta kuuluu vuoren yli muuttavan, satapäisen kurkiauran trumpettimainen huuto.

▲ Arbelvuoren kansallispuisto on israelilaisten suosituimpia retkikohteita.

Arbelin vuori ympäristöineen on israelilaisten suosima kansallispuisto. Vuoren laella kulkee hyvin ohjattuja kävelyreittejä. Mikäli haluaa kivuta kalliolle Gennesaretin järven puolta, on edessä mielenkiintoinen, mutta hyvin rasittava, kivikkoisen polku. Polku kiertää luolien suuaukkoja, kallionkielekkeitä ja kivipaaseja.

Kun tuntuu, että kipuaminen kohta päättyy, niin havaitsee, että polku jatkuu edelleen ja edelleen. Ylöspäin ja taas ylöspäin. Nuorille kiipeäminen tuntuu olevan suoranaista iloa ja nautinto. Hieman ääkkäämmän jalka ei tunnu nousevan hyvin. Rasitus on melkoinen. ▶

◀ Koululaisia lähdössä patikoimaan Arbelin kansallispuistoon.

▲ Matkailijoita Arbelvuorella.

► Israelilaisia naissotilaita harjoittelemassa Arbelvuorella.

- Vuoren harjanteelle Tiberiaan puolelta pääsee autolla mukavasti paikoitusalueelle. Ympärillä on runsaasti ystävällisiä ihmisiä ja matkailijoita. Koululaisia eri puolilta Israelia retkeilee alueella säännöllisesti.

Arbel kukistuu

Arbelin vuori mainitaan Vanhasa testamentissa Hoosean kirjassa,

▼ Israelilaisia sotilaita Arbelvuorella. Beet - Arbel tarkoittaa "Arbelin-talo".

▲ Näkymä Arbelvuorelta. Vasemmalla tasangolla Migdal. Oikealla Magdala, Ilanot, Ginosar, Hileat ja Kapernaum.

luvussa kymmenen: *"On nouseva paubina sinun kansojesi kesken, ja kaikki sinun linnoituksesi hävitetään, niin kuin Salman hävitti Beet-Arbelin sodan päivänä: äiti ruhjotaan lastensa päälle"*. Salman saattaa olla lyhenne nimestä Shalmanser V, Assurian kuningas, joka piiritti Samarian vuonna 725 eKr. Tästä sodasta kertoo myös Toinen Kuningasten kirja (1K Kun 17: 3 -5). Tapahtuman kuvaus on surullinen esimerkki sodan julmuudesta, joka kohdistui siviileihin. Samalla tavalla kuin valitettavasti nykyisinkin useissa sodissa tapahtuu.

Syyrialaiset karkotetaan

Apokryfikirjoihin lukeutuvassa, Ensimmäisessä Makkabealaiskirjassa kerrotaan juutalaisten historiasta vuosien 175 – 135 eKr. väliltä.

Päähenkilö on Juudas Makkabealainen, joka karkottaa syyrialaiset. Jerusalemin temppeli, jonka Antiochus Epifanes on saastuttanut, puhdistetaan ja vihitään. Tapahtuman muistoksi vietetään Tempelin vihkimisen juhlaa. Juhlasta on maininta Johanneksen evankeliumissa: *"Sitten oli temppelin vihkimisen muistojuhla*

Jerusalemmissä, ja oli talvi". Juhlasta käytetään myös nimeä Hanukka.

Ensimmäisessä Makkabealaiskirjassa (9:2): *"He kulkivat Gilgalaa kohti ja leiriytyivät Arbelaan, vastapäätä Messaloria, valloittivat sen ja surmasivat paljon ihmisiä. Vuoden 152 ensimmäisessä kuussa he leiriytyivät Jerusalemin edustalle"*. Kysymyksessä oli kuningas Demetriuksen lähettämä sotajoukko.

Arbelin jyrkkien kallioiden luonnollisia luolia kaivettiin ja laajennettiin. Linnoitettuja luolia oli yli sata. Myös jyrkkiä seinämiä linnoitettiin.

Luolissa oli huoneita, käytäviä, vesisäiliöitä ja myös mikveh, juutalaisten uskonnolliseen puhdistautumisrituaaliin käytetty vesiallas.

Taistelu roomalaisia vastaan

Roomalaiset jatkoivat pitkää Arbelin sotaisaa historiaa ja hyökkäsivät luolalinnoksiin.

Ensimmäinen hyökkäys kesti 40 päivää. Roomalaiset hävisivät taistelun. He keksivät ovelan keinon. Ketjujen varassa laskettiin hitaasti kallion pintaa hipoen suuria, raken-

E-S Tuomikoski Oy
Suurikyläntie 151 • 07820 Porlammi
0500 – 711 199

Toimiala: Maantiekuljetukset

Hitsausalihankintaa vaativiin kohteisiin

- Teemme mm.
- ajoneuvoyhdistelmien uusia päällirakenteita ja perävaunujen osia
- puutavaranoisturin alustat, motojen kuljetuslavetit ym.

Wintersteel Oy

Sakari Yrjölä
Mäyrämäentie 9, 47450 Perheniemi
0400 570 288
wintersteeloy@gmail.com

► Maisema Arbelin kalliolta on vaikuttava.

► nelmiä, kuin moderneja ”hissejä”, joista sotilaat ampuivat luolan suuaukkoihin ja lopulta saivat voitettua taistelun.

Jerusalemien temppelin hävityksen jälkeen vuonna 70 jKr. runsaasti temppelin papistoa löysi turvapaikan Arbelvuorelta. Toisen juutalaissodan eli Bar Kokhban kapinan jälkeen vuosina 132 – 135 jKr. lisää papistoa pakeni vuorilinnoitukseen. Roomalaisten onnistui vasta kolmen vuoden kuluttua kukistamaan kapinan.

Juutalaisia vainottiin määrätietoisesti. Jerusalemien nimi muutettiin Aelia Capitolinaksi. Usein käytettiin vain nimeä Aelia. Siitä tehtiin varuskuntakaupunki, jonne juutalaisilla oli pääsy kielletty.

Kapinan jälkeen valtaosa alueella asuneista juutalaisista pakkosiirrettiin Rooman valtakunnan eri osiin. Suuri osa juutalaista asui jo entuudestaan diasporassa Rooman valtakunnassa.

Maailma, jossa elämme, kaipaa kipeästi miehiä, jotka osaavat ottaa vastuun omasta elämästään, palvella muita ja näyttää esimerkkiä. Tiedän, että tämä on myös Tosimies-tiimin visio. On ollut etuoikeus kirjoittaa tähän upeaan lehteen jo kolmen vuoden ajan. Kun saavutatte tärkeän 25 vuoden virstanpylvään mediakentällä, olkoon työnne jatkossakin siunaukseksi monille suomalaisille.

Andrey Teplinsky
Karmel-vuorella Israelissa sijaitsevan Carmel Streams -nimisen palvelutyön perustaja

ONNEA 25
TOSIMIES

RENGASPALVELUA LÄPI SUOMEN

www.lapinkumi.fi

Kristillinen miestenlehti TOSIMIES

- se miestenlehti ilman niitä tyttöjen kuvia

6 numeroa vuodessa vain 40 euroa!

Tilaa ilmainen näyttenumero www.tosimies-lehti.fi

Raimo Peräkylä Oy
MAARAKENNUKSEN LAADUNVALVONTA & TESTAUS

raimoperakylaoy.fi

Askel kohti kristittyjen vainoa?

Olipa uutinen. Korkein oikeus tuomitsi kansanedustaja Päivi Räsänen sakkoihin kiihottamisesta kansanryhmää vastaan äänin 3-2. Tuomio perustuu parikymmentä vuotta sitten kirjoitettuun pamflettiin, jonka Luther Säätiö julkaisi. Myös säätiön asiamies Juhana Pohjola ja säätiö tuomittiin. Päivi postasi pamfletin myös facebook-sivulleen.

Tuomio on käsittämätön niin uskon- kuin sananvapauden näkökulmasta. Päivän kirjoitus "Mieheksi ja naiseksi Hän heidät loi: Homosuhteet haastavat kristillisen ihmiskäsityksen" perustuu Raamatun selkeään ilmoitukseen. Kummallista, ettei kristityssä maassa saa siteerata kristinuskon peruskirjaa, Raamattua, semminkin, kun Päivi on kerta toisensa jälkeen kiistänyt millään tavoin loukkaavan homoseksuaaleja ihmisiä.

Toinen syyte koski Päivän julkaisemaa tviittä vuodelta 2019, jossa hän kritisoi kirkon yhteistyötä Priden kanssa. Tämä on pöyristyttävää. Luterilainen kirkko, jonka pitäisi perustaa kaiken olemassa olonsa oikeutus Raamattuun, on lähtenyt flirttailemaan SETAn kanssa. Onko mahdollista, että SETA on pystynyt lobbaamaan jopa korkeimman oikeuden tuomareita? Kirkon kanssa se on onnistunut täydellisesti. Mutta että korkeat lainoppineet eivät näe metsää puilta, on suorastaan pelottavaa. Mielestäni tämä päätös romuttaa myytin oikeusvaltiosta.

SETA on myrkyttänyt ihmisiä yhteiskunnan kaikilla tasoilla. Kainis ajatus vähemmistöjen puolustamisesta on muuttunut fasistiseksi bunkkeriksi, josta kerrotaan, mikä on hyväksyttävää ja mikä ei. Ja jos et kumarru tätä kultaista vasikkaa, joudut maksamaan. Eräs kuvottava esimerkki tästä nähtiin jääkiekkjoukkue TPS:n pelaajaa Veli-Matti Savinaista vastaan nostettu p-myrsky, koska hän ei suostunut laittamaan sateenkaaritunnusta peliasuunsa. Voi sitä paheksunnan ja tuomion määrää, joka kaadettiin miehen niskaan. Hän vain teki päätöksensä vakaumuksensa pohjalta. Mutta vakaumus oli väärä, koska se ei ollut SETAn määritelmän mukainen. Kun nämä maailmanparantajat elämöivät vihapuhe-argumenteilla, niin eikö tässä jutussa vihapuhe kaikunut.

SETA on omilla julistuksillaan, Pride-marsseillaan ja painostuksillaan loukannut syvästi omaa uskoani ja elämäni kristittynä heteromiehenä. Aikamoista vihapuhetta se on ollut oman maailmankatsomukseni näkökulmasta. Mutta luulenpa, ettei valtakunnansyyttäjä vaivaudu syyttämään SETAa eikä sen vasalleja. Vakava kysymys kuuluu: onko Pandoran lipas avattu ja myös Suomessa näemme kristittyjen vainojen tulevaisuudessa? Vaikka nyt on tuomittu yksi pieni nainen, hän edustaa Raamatulle uskollisia kristittyjä. Kuka mahtaa olla seuraava?

Jumalan sana ei muutu. Paavalin Roomalaiskirjeen ensimmäinen luku on korkeimman oikeuden päätöksen mukaan vihapuhetta, joka kiihottaa kansanryhmää vastaan. Roviokko palamaan!

© Searchlight Pictures

The Testament of Ann Lee

”The Testament of Ann Lee” on Oscar-palkitun Mona Fastvoldin ohjaama elokuva Shakers-lahkon perustajasta Ann Leestä, jota esittää Golden Globe -ehdokkuuden roolisuorituksestaan saanut Amanda Seyfried.

Elokuva kuvaa karismaattisen johtajan paloa ja tuskaa hänen rakentaessaan tasa-arvoon ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen perustuvaa utopiaa.

Kerrontaa voimistavat toista kymmentä perinteistä Shaker-yhteisöstä peräisin olevaa laulua, Daniel Blumbergin säveltämä musiikki sekä Celia Rowson-Hallin koreografioihin perustuvat hurmokselliset tanssikohtaukset. Meno on välillä todella vauhdikasta, jossa takavuosien Toronton herätys tai ns. Nauruherätys jää auttamattomaksi toiseksi.

Ann Lee syntyi vuonna 1736 Manchesterissä köyhän kahdeksanlapsisen työläisperheen toiseksi vanhimaksi lapseksi. Elettin teollistumisen alkuvaihetta, jossa työläisten asemalla ei ollut kehumista. Englanti oli evankelisen herätyksen kynnyksellä, joka ei suinkaan ollut Englannin kirkon, Kristuksen kirkon mieleen. George Whitefield muiden herätysevankelistojen lailla kiersi julistamassa kirkkojen

ulkopuolella, että kuka tahansa voi saada pääsyn hengelliseen totuuteen suoraan Jumalalta. Tälle sanomalle Ann Lee altistui nuorena ja alkoi käydä James ja Jane Wardleyn koukoksissa. Wardleyt olivat eronneet 1740-luvun lopulla kveekariliikkeestä, ja heidän kokouksissaan osanottajat kaatuilivat lattialle ja vapisivat. Varsin pian heitä alettiin kutsua ”vapiseviksi kveekareiksi”. Ann Lee

liittyi ryhmään vuonna 1758, hänen roolinsa ryhmän johtajana antoi vielä odottaa aikaansa.

Vuonna 1762 hän meni naimisiin paikallisen sepän Abraham Standerrin kanssa. He saivat neljä lasta, joista kaikki kuolivat alle vuoden ikäisinä. Ann koki nämä kuolemat rangaistuksena miehensä kanssa harjoitetusta seksistä ja alkoi nukkua erillään Abrahamista.

Vuonna 1770 Ann Lee pidätettiin monipäiväisen palvontatapahtuman jälkeen, ja vankilassa hän sai näyn Aatamista ja Eevasta ja vakuuttui, että seksi oli ihmisten syntien alkuperäinen syy.

Tällöin hän sai lisänimen ”Äiti” Ann Lee. Samalla syntyi ajatus selibaatista Shakersien yhtenä perusvaatimuksena.

Vuonna 1774 Ann Leen kerrotaan

© Searchlight Pictures

saaneen näyn, jossa hänen kehoitettiin viemään Shakers-lahko Amerikkaan. Niin hän lähti laivamatkalle veljensä Williamin, aviomiehensä ja kuuden seuraajansa kanssa New Yorkiin.

Varsin pian Amerikkaan saavuttuaan Abraham sai tarpeekseen selibaatista ja jätti muun ryhmän.

Muutaman vuoden kuluttua ryhmä perusti asuintilan Niskayunaan, josta käsin Ann Lee kiertelee veljensä kanssa saarnaamassa ja hankkimassa uusia jäseniä lahkoonsa.

Shakers-ryhmä oli saapunut Amerikkaan vajaa vuosi ennen sisällissodan syttymistä ja joutui nopeasti paikallisten hampaisiin, koska shakersit kannattivat aseetonta vastarintaa ja rauhallista yhteiseloä. Myös naissaarnaajaa oudoksuttiin monin paikoin ja jopa epäiltiin englantilaiseksi vakoojaksi. Niinpä Ann Lee ja monet hänen seuraajansa pidätettiin. Ryhmä joutui viettämään vankilassa puoli vuotta, ennen kuin New Yorkin kuvernööri George Clinton vapautti heidät.

Ann Lee jatkoi saarnakierroksiin ja joutui useammankin kerran väkijoukon pahoinpitelemäksi. Hän kuoli vuonna 1784 vain 48-vuotiaana, vain kaksi kuukautta veljensä Williamin jälkeen.

Elokuva ei ole puhdas dokumentti, vaan sisältää paikoitellen taiteellisia tulkintoja. Ann Lee oli lukutaidoton, joten häneltä ei jäänyt mitään kirjallista perintöä. Katsoja saa kuitenkin varsin hyvän kuvan, minkälaista oli johtaa 1700-luvulla lahkoo, joka mm. uskoi, että Jumala on sekä mies- että naispuolinen.

1840-luvulla Shakers-lahkossa oli suurimmillaan 6000 jäsentä, mutta

© Searchlight Pictures

© Searchlight Pictures

© Searchlight Pictures

© Searchlight Pictures

tänä päivänä Amerikassa on enää vain yksi aktiivinen Shakers-yhteisö Mainessa, ja jäseniä enää kolme kappaletta.

Kimmo Janas

The Testament of Ann Lee

Ohjaus: Mona Fastvold
Käsikirjoitus: Mona Fastvold ja Brady Corbet
Näyttelijät: Amanda Seyfried

Helsingin venemessut on Euroopan toiseksi suurin sisätiloissa järjestettävä venenäyttely

Helsingin kansainväliset venemessut Vene 26 Båt -messut järjestettiin 6. – 15.2.2026 Helsingin Messukeskuksessa.

Vene 26 Båt esitteli laajasti veneilyyn, kalastukseen ja vesiharrasteisiin liittyviä tuotteita.

Kesäistä tunnelmaa toivat 400 erikokoista ja erilaisiin tarkoituksiin sopivaa venettä, vesiharrasteiden allas, sukellusallas sekä kalastusalueen Tohatsu-lava ja Victorinox-fleeraus-klinikka.

Purjehdussataman Maritim-lavalla kuultiin tarinoita maailman meriltä. Totalveneiden Messissä oli esillä matkailu ja uudet venemallit, Venemestarin Telakalla kerrottiin veneiden kunnostamisesta ja esiteltiin Veneelle uusi elämä -kisan kolme kunnostettua venettä. Suomen Purjehdus ja Veneily ry:n Kotisatamasta sai tietoa veneilystä ja sen aloittamisesta sekä toiminnallisessa Lasten maailmassa voi opetella veneilytaitoja turvallisesti ja hauskaasti.

Suomalaiset veneet kiinnostivat

Yksi tapahtuman vahvuuksista oli juuri suomalaisten toimijoiden vahva sitoutuminen ja laaja osallistuminen Pohjois-Euroopan suurimpaan veneilytapahtumaan. Suomalaiset veneet kiinnostavat myös kansainvälisiä kävijöitä, joita nähtiin venemessuilla entistä enemmän. Vene 26 Båt -messuille osallistui 288 yritystä ja messuilla vieraili lähes 55 000 kävijää. Kävijämäärässä palattiin vuoden 2024 tasoon. Vuonna 2025 venemessujen ensimmäisenä viikonloppuna järjestettiin Helsingin Erämessut, joten kävijämäärät eivät ole verrannollisia. Ensi vuonna Helsingin Erämessut palaavat venemessujen rinnalle.

– Helsingin kansainväliset venemessut oli upea tapahtuma, joka sai paljon kiitosta kansainvälisiltä kävijöiltäkin. Moni oli aidosti yllätynyt

▲ Hallberg-Rassy 370 – kompakti luksuspursi, viihtyisiä pidempiäkin purjehduksia ajatellen. Hinnat alkaen 550 000 €.

◀ ▲ Beneteau First 30 – plaaninopeuksiin yltävä retkipursi kohtuullisella hinnalla – alkaen 132 000 €.

suuresta ja kattavasta tarjonnasta. Vene 26 Båt -messut on Euroopan toiseksi suurin sisätiloissa järjestettävä venenäyttely heti Düsseldorfin venemessujen jälkeen. Moni veneistä

tuotiinkin sieltä suoraan Helsingin venemessuille. Suomalaisesta veneteollisuudesta voi ainoastaan olla ylpeä, sillä tässä vaikeassa taloudellisessa tilanteessakin uskoa on tulevaisuuteen ja messuilla tahdottiin näyttää uutuudet laajasti. Vaikka suomalainen veneteollisuus on venemessujen kivi-jalka, tapahtumasta tekivät vahvasti ▶

◀ ▲ Suoraan Düsseldorfin Boot-messuilta saapunut Windy SR40 – 60-vuotijuhlamalli, nykyaikainen luksusuokan päiväjahti.

kansainvälisen kaikki kansainväliset venemerkit ja veneilytarvikkeet, jotka olivat mukana messuilla, kertoo tapahtuman toimeksiantajan Venealan Keskusliitto Finnboat ry:n toimitusjohtaja Jarkko Pajusalo.

Venemessuilla tehtiin kauppaa, solmittiin kontakteja ja verkostoiduttiin

Purjeverneissä vieraili tänäkin vuon-

sitiivista virettä messuilla.

– Venemessuilla on saatu tärkeitä kontakteja, joita työestetään messujen jälkeen kaupoiksi. Veneet ovat kiinnostaneet paljon kävijöitä ja niissä on käynyt tuhansia ihmisiä. Kansainvälisiä kävijöitä on ollut jonkin verran, lähinnä Virossa. Monet kysyivät ja yllättyivät, että veneet tehdään Suomessa. Suomeen myydään veneistä vuodessa noin 10 %, muut menevät ulkomaille.

Messujen kalastusvene -yleisöäänestyksessä voittaneen suomalaisen Predacast 430 Strikerin suunnittelija Mika Kärkkäinen on tyytyväinen

▲ ▼ ▶ Sargo 45 Fly – suomalainen, yksi messujen suurimmista ja kalleimmista veneistä.

na paljon kävijöitä. Monet tulevat ihastelemaan ja haaveilemaan isoista veneistä, mutta kauppaakin tehtiin.

Nord Star osallistui messuille tuoden halliin kaksi isoa matkavenettä, joista toinen oli iso luksusmatkavene. Laadukkaat suomalaiset veneet tehdään Kokkolassa.

Nord Starin toimitusjohtaja Simon Lindkvist on huomannut po-

uuttuusveneen samaan huomioon. Vene on suunniteltu erittäin kovaan käyttöön ja täysin hitsattu runko on valmistettu erittäin vahvasta 4 mm:n merialumiinista.

Venemessujen kestoosuusikkejä olivat tarvikkeet ja varusteet, joita esiteltiin myös tänä vuonna paljon.

Venemessut kesti kymmenen päivää

Venemäärä suhteessa väestöön on Suomessa yksi Euroopan korkeimpia: joka viidennellä suomalaisella on vene.

Heinäkuun 2025 alussa Suomen vesikulkuneuvorekisterissä oli 246 000 venettä, joista 214 000 on moottoriveneitä. Tässä määrässä ovat yli 20 hv moottorilla varustetut veneet kokoon katsomatta ja yli 5,5 metriset veneet tehoon katsomatta – pienemmät veneet eivät ole rekisterissä.

Kaikkiaan vesikulkuneuvoja on käytössä Suomessa noin miljoona. Veneily on Suomessa suosittu harrastus meren, järvien ja järviolueiden ansiosta.

Suomalainen veneteollisuus on kansainvälisesti arvostettu ja yllättävän merkittävä kokoonsa nähden. Suomi on yksi Euroopan johtavista

▼ Suvi-Veneet ja Yamahan omistama saksalainen Torqeedo tuovat markkinoille yhteistyössä kehitetyn eSuvi-sähkövenemalliston.

▼ Vahvasta polyeteenistä valmistettu Kalastuskajakki Fisher painaa vain 25 kg. Kajakissa on paikka myös kaikuluotaimelle. Hinta 899,90 €.

▶ Saaristolaisvene on Jan Backmanin uudistama versio ahvenanmaalaisesta saaristoveneestä. Se purjehtii hyvin liikoja kalliilematta ja on erittäin merikelpoinen.

pien- ja keskikokoisten moottoriveneiden valmistajista. Se tunnetaan erityisesti laadusta, kestävydestä ja pohjoisiin olosuhteisiin sopivasta suunnittelusta.

Helsingin Messukeskus järjesti Pohjois-Euroopan suurimman veneilytapahtuman Venealan Keskusliitto Finnboat ry:n toimeksiantonnasta. Tapahtuman vastuullisuuskumppa-

ni oli vuonna 2026 oli WWF Suomi. Helsingin kansainväliset venemessut Vene 27 Båt järjestetään 12. – 21.2.2027 Helsingin Messukeskuksessa.

◀ ▼ Yamarinin odotettu uusi lippulaiva – Yamarin Aura Cabin On 10,4 metriä pitkä ja lähes 3,4 metriä leveä hyttivene. Symmetrisen kansiratkaisun ansiosta vene on helposti ympärikuljettava. Aura Cabin varustetaan kahdella Yamahan joko 300- tai 350-hevosvoimaisella V6-perämoottorilla – joten vauhtia löytyy.

Sana Karmel-vuorelta 18. osa

Andrey Teplinsky

Nykyaikainen Israelin valtio sijaitsee maantieteellisesti Aasian, Afrikan ja Euroopan risteyksessä, ja sillä on ainutlaatuinen maisema. Israel, aivan kuten muutkin Välimeren maat, on enimmäkseen mäkistä maastoa ja rakennettu karbonaattipitoisen kallioperän päälle. Sen aurinkoinen ilmasto tuo selkeän eron märkien talvien ja kuivien kesien välillä. Yhdessä nämä tekijät muokkaavat Israelin ainutlaatuista maisemaa, maaperätyyppensä ja kasvillisuutta.

Mutta tiesitkö, että yli puolet Israelin valtiosta on autiomaata? Tämä pieni maa, joka on noin 470 km pohjoisesta etelään ja 135 km idästä länteen leveimmässä kohdassaan,

on enimmäkseen aavikkoa, mutta silti siellä on rehevää vihreyttä Galileassa, lunta Hermoninvuorella ja kukkivia peltoja.

Israelin maassa on neljä pääaavikkoa: Negev, Sin, Juudean ja Araba. Aavikoiden sijainnit ja rajat Israelissa voivat olla hämmäntäviä, koska näiden aavikoiden tarkka raamatullinen sijainti ja nykyinen sijainti eroavat toisistaan ajan myötä muuttuvien rajojen vuoksi.

Negev

Negevin autiomaan on Israelin suurin autiomaan, joka sijaitsee Israelin eteläosassa. Kun Israelista tuli valtio, juutalaiset kehittivät tätä autiota maata keinokastelun avulla. Nykyään voit kirjaimellisesti nähdä heidän työnsä hedelmien kukkivan autiomaassa!

Voimme löytää viittauksen tähän autiomaahan psalmista 126:4, jossa psalminkirjoittaja huutaa Herralle: ”Herra, käännä kohtalomme ennalleen kuin Negevin purot.”

Negevin suurin kaupunki on Be'er-Seba. Kaupungilla on raamatullinen historia, ja se on paikka, jossa esi-isämme Abraham asui.

Tsiinin autiomaan

Tsiinin autiomaan sijaitsee Negevin eteläpäässä. Se tunnetaan kallioidensa ja karusta maisemastaan, ja siellä Mooses ja israelilaiset kokivat sekä ihmeellisen vedensaannin että totelemattomuuden Jumalaa kohtaan.

”Koska te kapinoitte minun käskyni vastaan seurakunnan riidellessä Tsiinin autiomaassa, ettekä pitäneet minua pyhänä seurakunnan edessä Meriban veden luona Kaadeksessa Tsiinin autiomaassa.” (4. Moos. 27:14)

Juudean autiomaan

Juudean autiomaan ulottuu Jerikosta Kuolleellemerelle ja tarjoaa näkymiä tynnille vesille, aavikkovuorille, muinaiselle linnoitukselle ja Een-Gedin vesiputouksille. Nuori kuningas Daavid pakeni kuningas Saulia suojaan Een-Gediin.

Ja Daavid meni sieltä ylös ja asettui asumaan Een-Gedin linnoitukseen. Kun Saul palasi filistealaisten takaa-ajosta, hänelle kerrottiin: ”Daavid on Een-Gedin autiomaassa.” Niinpä Saul otti mukaansa kolmetuhatta kyvykästä nuorta miestä koko Israelista ja lähti etsimään Daavidia ja

hänen miehiään Kauriskallioiden lähietäältä. (1. Samuelin kirja 24:1-3)

Raamatun mukaan Een-Gedi oli paikka, jossa Daavidilla oli tilaisuus tappaa Saul, mutta hän päätti olla tekemättä niin; sen sijaan hän leikkasi palan Saulin vaatteesta. Kun Saul tajusi, että Daavid oli antanut hänen elää, hän puhui Daavidille syvällisillä sanoilla.

”Nyt minä todella tiedän, että sinusta tulee kuningas ja että Israelin valtakunta pysyy sinun käsissäsi.” (1. Samuelin kirja 24:21)

1900-luvun erikoisin arkeologinen löytö tehtiin Juudean autiomaassa. Kuolleenmeren käärröt nousivat maailman tietoisuuteen vuosien 1947 ja 1956 välillä. Ne löydettiin luolista läheltä Qumranin muinaisen asutuksen raunioita Juudean autiomaassa.

Saviruukuissa huolellisesti säilytyt käärröt olivat olleet piilossa lähes 2000 vuotta. Ne sisältävät katkelmia lähes jokaisesta heprealaisesta Raamatusta (paitsi Esterin kirjasta) sekä muita juutalaisia kirjoituksia toisen temppelin ajalta (noin 516 eKr. – 70 jKr.).

Käärröt antoivat historioitsijoille

AUTIOMAA – Jumalan kielen oppiminen

hyvän käsityksen näiden kielten muinaisista muodoista ja muuttivat myös tapaa, jolla tutkijat tutkivat Vanhaa testamenttia.

Aravan autiomaan

Aravan autiomaan Aroerista, joka on Arnonin laakson reunalla, aina Sirionin vuorelle (eli Hermoniin) asti, sekä koko Arava Jordanin itäpuolella aina Aromaaniin mereen asti, Pisgan rinteiden juurelle. (5. Moos. 4:48-49)

Aravan autiomaalla on kaksi eri puolta: raamatullinen ja nykyinen. Kuten yllä olevassa jakeessa kuvataan, Raamatun Aravan autiomaan rajautui Hermonin vuorelta Galileassa alas Kuolleellemerelle. Nykyään Aravan autiomaan ulottuu Kuolleeltamereltä alas Eilatiin.

Matkalla autiomaan läpi

Heprea kieli on mielenkiintoinen. Useimmilla heprean sanoilla on kolmikirjaiminen juuri, joka välittää niiden pääasiallisen merkityksen. Kaikki siihen liittyvät sanat ovat peräisin tästä juuresta ja haarautuvat kuin puun osat. Hepreassa juuri on kuin kartta, joka opastaa sinua ymmärtämään uusia sanoja niiden suhteen perusteella siihen, mitä jo tiedät.

Sana ”davar” tarkoittaa sanaa tai asiaa ja sana ”daber” on puhua. Molemmat sanat ovat samasta juuresta,

ja sana ”midbar” – myös aavikko tai erämaa – tulee samasta juuresta. Ja jos ymmärrät tämän, aavikon käsite on sinulle merkityksellisempi ja merkityksellisempi. Ja se on: aavikko ei ole hiljaisuuden paikka – se on paikka, jossa Jumalan ääni ja sana kuuluu.

Kun ajattelet Israelin kansaa, sen identiteettiä ja luonne muodostuvat erämaasta. Kaikki Raamatun keskeiset sankarit olivat aavikon ihmisiä, Abraham, Mooses, Elia, Daavid jne. He elivät ja muovautuivat ympäristönsä, erämaan, kautta. Jumalan kansa ymmärsi aavikon. Niin monet Raamatun kuvat tulevat aavikolta.

Jumala käyttää profeetta Hoosean ääntä kutsuakseen Israelin takaisin luokseen. Herra on ainoa, joka todella rakastaa sitä ja voi tyydyttää kaikki sen tarpeet. Jumala nuhtelee Israelia sen epäjumalanpalveluksesta, noituudesta, epäoikeudenmukaisuudesta, uskottomuudesta ja lukuisista muista synneistä kutsuen sitä palaamaan luokseen.

”Sen tähden, katso, minä suostun

telen häntä, vien hänet autiomaahan ja puhun hänen sydämelleen. Silettä minä annan hänelle viinitarhan ja muutan Aakorin laakson toivon portiksi. Siellä hän vastaa kutsuuni niin kuin nuoruutensa päivinä, niin kuin sinä päivänä, jona hän lähti Egyptin maasta.” (Hoosea 2:16-17)

Herra lupaa poistaa siunauksensa, osoittaen epäjumalien voimattomuutta ja Israelin häpeällistä käytöstä. Jumala lupaa viedä Israelin erämaahan saadakseen kansan järkiinsä ja kääntääkseen heidät takaisin Hänen luokseen. Erämaassa Hän lupaa puhua heidän sydämelleen rakkaudesta heitä kohtaan.

Erämaa kouluttaa

Erämaa on vaikea paikka olla. Päivällä on kuuma ja yöllä tulee äärimmäisen kylmä. Myös vedestä on pulaa. Jumala kuitenkin valitsi tämän paikaksi, jossa he voisivat kohdata Hänen rakkautensa. Erämaassa he kuulisivat Hänen äänensä selkeämmin.

Tiedämme, että Johannes Kastaja ”kasvoi ja vahvistui Hengessä. Ja hän oli erämaassa siihen päivään asti, jona hän astui julkisesti Israelin eteen.” (Luuk. 1:80). Erämaassa Johannes Kastajasta tulee voimakas, tinkimätön mies, joka tuo Jumalan sanomat sukupolvelleen.

Jeesusta, jota Henki johdatti erämaassa neljäkymmentä päivää, kiusaa lopulta Paholainen. Erämaa on paikka, jossa Jumalan Poika vastustaa pahaa ja tulee esiin voimakkaana Hengessä. Joskus vaelluksellamme Herran kanssa saatamme sanoa, että meillä on ”erämaakokemus” tai meistä tuntuu kuin olisimme ”erämaassa”. Totuus on, että Jumala sallii nämä kuivat kaudet elämässämme kiinnittääkseen huomionsi Häneen ja vain Häneen. Jos käännymme Hänen puoleensa ”erämaassa”, olemme varmoja, että kuulemme Hänen äänensä. Voimme luottaa siihen, että Jumala palauttaa meidät takaisin itselleen, antaa meille uuden laulun, vahvistaa meitä ja tekee meistä hedelmällisiä.

Andrey Teplinsky asuu Haifassa ja palvelee Herraa messiniaanisessa seurakunnassa Karmel-vuoren huipulla.

Hän on perustanut Carmel Streams -nimisen palvelutyön, joka järjestää seminaareja ja konferensseja sekä opinto- ja esirikoussamatkoja Israelissa.

Andrey on naimisissa ja hänellä on kolme lasta.

Petri Huovila opiskeli teologiaa Turussa, Åbo Akademin yliopistossa. – Raamatun heprean oppitunnilla Jumala kosketti sydäntäni. Kielen päähän pönttämisen lomassa kuulin ajatusmaailmassani selvästi Jumalan äänen. Minulle avautui mahdollisuus opiskeluun Israelissa, Jerusalemin Heprealaisessa yliopistossa teologian maisterin tutkintoa varten. Kymmenen kuukautta Jerusalemissa oli hienoa aikaa. Voisin jopa sanoa, että se muutti elämämme.

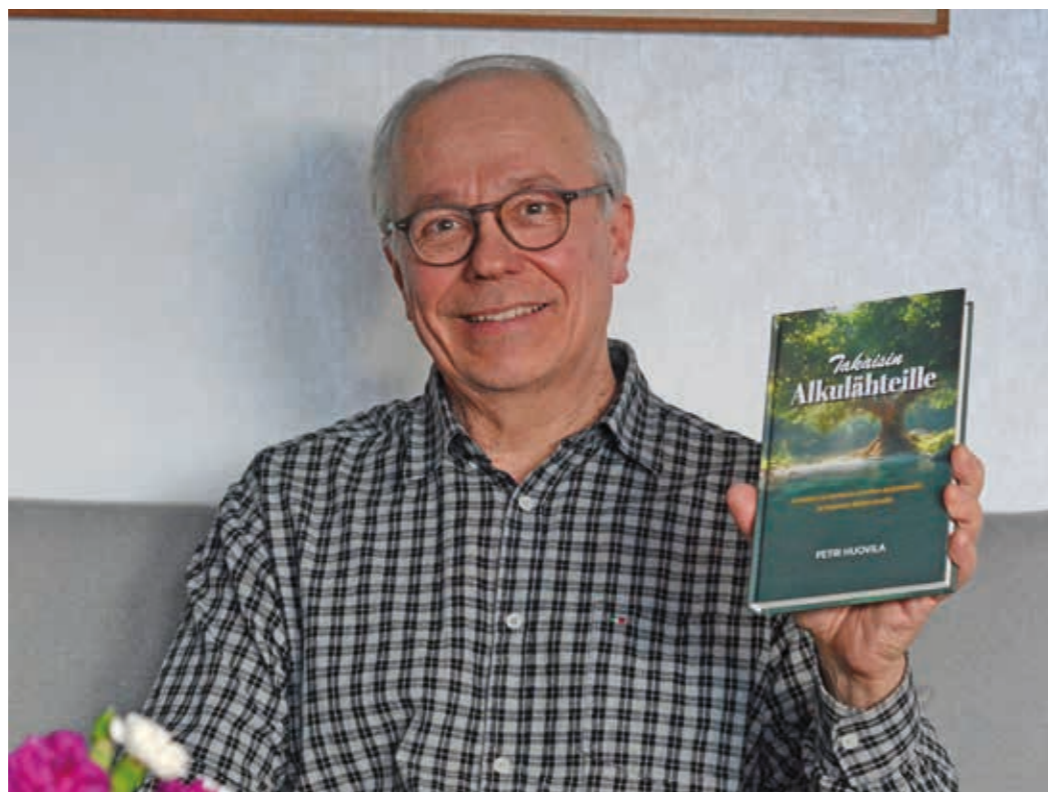
Vuonna 1981 Petri meni vapaaehtoistyöhön Israeliin, kibbutsiin. Samassa kibbutssissa oli töissä 30 suomalaista vapaaehtoista. Siihen aikaan Karmel-yhdistys oli aktiivinen viemään nuoria Israeliin.

– Olin kibbutssissa töissä pesulassa, jossa kaikki kibbutsin liinat ja lakanat pestiin. Kibbutssilla Tapasin Sarin. Olin heti vakuuttunut: ”Tämä on minun vaimoni”. Ei tarvinnut lähteä etsimään vaimoa pitkin maailmaa, vaan hänet tuotiin luokseni. Tapahtuma oli Jumalan johdatus. Tajusin sen. Mieleeni tuli tapaus Ensimmäisessä Mooseksen kirjasta, jossa kerrotaan kuinka ”Jumala toi vaimon hänen miehensä luo”.

Sarin, os. Palmunoksa isä toimi vuosia Suomen Pelastusarmeijan johtajana. Sari toimi Helsingissä Pelastusarmeijan sotilana ja johti muiden töiden ohessa myös kitarakuoroa.

► Sari ja Petri vuonna 1981 Gennesaretinjärven rannalla.

Heprean oppitunnit muuttivat sydämen

Heprean kieli avasi uuden ulottuvuuden

Åbo Akademin opintojen aikana Petri opiskeli myös yhden vuoden Jerusalemin Heprealaisessa Yliopistossa. Vapaa-aikana Huovilat vuokrasivat usein auton ja he tutustuivat Israeliin ja samalla myös paikallisiin

ihmisiin.

– Retkeilimme hyvin ahkerasti ja tutustuimme pääasiassa Vanhan testamentin kohteisiin. Heprean kielen oppiminen avasi uudella tavalla Raamatun totuuksia.

Vanha testamentti alkoi elämään Petrin ajatuksissa uudella tavalla.

▲ Petri Huovilan kirja ”Takaisin alkulähteelle” kertoo tekijän rakkaudesta Israelia kohtaan. – Kirjani tarkoitus on herättää kiinnostusta Vanhaa testamenttia, heprean kieltä ja Israelia kohtaan.

– Heprean kielen kautta Vanha ja Uusi testamentti yhdistyivät toisiinsa.

sa. Raamattu on kokonaisuudessaan saman Jumalan ilmestystä. Heprean kielen avulla olen löytänyt paljon ja haluan jakaa sen myös muille. Näin syntyi ajatus siitä, että minun ehkä kannattaisi kirjoittaa kirja. Juuri ilmestyneessä kirjassani on aiheesta noin 50 erillistä artikkelia. Kymmenkunta niistä on sellaisia, jotka on aiemmin julkaistu Suomen Viikkolehdessä otsikon ”Heprean kielen aarteita” alla.

Kirjan ”Takaisin alkulähteille” tarkoitus on herättää kiinnostusta heprean kieleen, Vanhaan testamenttiin ja Israeliin. Huovila toivoo, että kaikki oppisivat tuntemaan paremmin juutalaisen Jeesuksen. Näin kykenemme esittämään juutalaisen Jeesuksen juutalaisille.

Petri Huovila tuli kahdenkymmen vuoden ikäisenä uskoon Helsingissä.

– Aloitin opiskelut yliopistossa. Vanhempi siskoni oli tullut aikai-

semmin uskoon. Hänen esimerkkinsä vaikutti minuun. Isän äiti oli Vapaaseurakuntaan kuuluva uskova ja suvun esirukoilija.

Ruotsin kielestä paljon apua

Petri Huovila, MMK, TM ja Suomen Vapaakirkon pastori valmistui Helsingin Yliopistosta vuonna 1985. Ensimmäinen työpaikka löytyi Tammissaaresta.

– Vuosi ympäristösihteerinä oli rankkaa, mutta samalla todella hyvä kielikoulu. Opin puhumaan sujuvasti ruotsia. Ruotsin kielestä on ollut paljon apua myöhemmin Jumalan valtakunnan työssä. Opiskelimme Helsingissä ruotsinkielisen Filadelfia-seurakunnan raamattukoulussa yhden syksyn. Sitten meidät kutsuttiin työntekijöiksi pieneen Mustion maalaisseurakuntaan. Sieltä muutimme Paraisille, jossa sitten

asuimme 33 vuotta. Toimin ruotsinkielisessä helluntaiseurakunnassa, Filadelfiassa kahdeksan vuotta.

Myöhemmin Huovilat olivat perustamassa Paraisille suomenkielistä Vapaaseurakuntaa. Seurakunta perustettiin vuonna 2005, mutta vastuuhenkilöiden puuttuessa seurakunnan toiminta päättyi parikymmentä vuotta myöhemmin.

– Eläköidyttyämme muutimme Saloon ollaksemme mahdollisimman vapaita seuraamaan Jumalan johdatusta loppuelämässämme.

Ympäristönsuojelussa tarvitaan maalaisjärkeä

Suurimman osan varsinaisesta leipätyöstä Petri teki kunnallisen ympäristönsuojelun parissa. Noin viisitoista vuotta sitten Petri napsutteli tietokoneelle aiheesta ”Ympäristönsuojelu ja Raamattu”. Kirjana materiaalia ei ole julkaistu.

Petri Huovilan työaikana käytiin kuukausi keskustelua muun muassa haja-asutusalueiden jätevesien käsittelystä.

– Aluksi säädetyt määräykset olivat todella tiukkoja. Olen tyytyväinen siihen, että sain hieman vaikuttaa siihen, että lainsäädäntöä muutettiin järkevämpään suuntaan. Tervettä järkeä, jota aikaisemmin kutsuttiin maalaisjärjeksi, tarvitaan yhteiskunnassa ja ihmisten välisissä suhteissa. Olen kokenut, että minulla on ollut kutsumus sekä maalliseen että hengelliseen työhön. Viime vuosina kutsukumme on keskittynyt entistä enemmän ja eheämmin Israeliin ja juutalaisten pelastumisen hyväksi.

▼ Petri Huovila asuu nykyisin Salossa.

Pohjois-Euroopan suurimmat moottoripyörämessut

MP 26 -messut järjestettiin perjantaista sunnuntaihin 30.1.–1.2.2026 Helsingin Messukeskuksessa. Messukeskus järjestää MP-messut vuosittain Teknisen Kaupan Liiton Moottoripyöräseuran toimeksiannosta. Petrol Circus Custom Bike Show ja MP Jonnela ovat osa MP-messuja.

Ennätysmäärä nuoria

– Elämyksellisyys näkyi MP-messuilla ja paikalla oli paljon motoristeja, myös entistä enemmän nuoria, kertoo projektijohtaja Niko Kantola. MP 26 -messuilla kävi kolmen päivän aikana yhteensä yli 55 000 motoristia ja lajista kiinnostunutta. Tapahtuman kävijämäärä kasvoi hieman viime vuodesta. MP 26 -messut esitteli noin 1000 moottoripyörää, mopoa, mönkijää ja sähköavusteista polkupyörää. Esillä oli yli 20 merkin uutuuksia ja Petrol Circus Custom Bike Show:ssa 100 rakennettua moottoripyörää sekä alle 18-vuotiaiden MP Jonnelassa 300 tuunattua mopoa tai muuta menopeliä. Sähköavusteisia polkupyöriä oli esillä 19 merkiltä.

– MP Jonnelassa oli tänä vuonna kolmanneksen enemmän osallistujia, mikä toi messuille myös entistä suuremman joukon nuoria kävijöitä. Nuorten vahva panostus näkyi sekä tekemisen tason nousuna että Jonnela-alueen merkittävänä kasvuna. MP Jonnelan valinnat herättävät tunteita, ja nuoret suhtautuvat niihin ihailtavalla intohimolla.

▼ Gospel Riders'n osastolla odotellaan yleisöryntäystä.

◀ Kawasaki KZ 1300 24K Gold Edition. Pyörän metalliosat ovat kellosepän tarkasti käsin kiillotettu ja elektronisesti pinnoitettu aidolla 24 K kullalla.

▲ Petrol Circus Custom Bike Show'n Street-luokan voitti Miika Aihion Honda CBR900RR Fireblade 1998.

▲ Honda NT1100 DCT ES, max.teho 75 kW ja mx-vääntö 112 Nm. Hinta 26 990 €.

▼ Christian Motorcyclists Association CMA:n osastolla näkyi varsinaista veljesrakkautta, kun naapuriosaston Gospel Ridersit istahtivat samaan kahvipöytään.

Nuorten mopokulttuuri ja kasvava kiinnostus lajia kohtaan kantavat moottoripyöräilyn tulevaisuuteen ja tukevat koko toimialan kehitystä, toteaa projektijohtaja Niko Kantola.

– Messujen uutuus Simulaatiomaailma oli erittäin suosittu ja pyörät olivat radalla koko ajan. Nyt toista kertaa järjestettyyn Uuden motoristin polkuun osallistui yli 100 henkilöä, kertoo Kantola. – Upea tapahtuma on taas takana ja kaikesta näkee, että moottoripyörät ja moottoripyöräily kiinnostavat suomalaisia ja myös kansainvälisiä vieraita. Ruotsista ja Virossa messuille tuli useita satoja motoristeja.

Moottoripyöräalan vuoden tärkein tapahtuma

MP-messujen toimeksiantaja Teknisen Kaupan Liiton moottoripyöräseuran puheenjohtaja Ari-Pekka Vanhala arvostaa tapahtuman kaupallisuutta ja messujen tuomaa positiivista näkyvyyttä moottoripyöräalalle.

– MP-messut on moottoripyöräalalle vuoden tärkein tapahtuma, jossa päästään esittelemään uutuuksia motoristeille ja toisaalta myös esittelemään hienoa harrastustamme lajin pariin haluaville.

Moottoripyöräkauppa on ollut viime vuonna valitettavan alavireistä, johtuen osaltaan maailman epä-

▲ Suomen poliisin ensimmäinen sähkömoottoripyörä Zero DSR X, tehoa 100 hv, vääntöä 225 Nm, huippunopeus 180 km/h.

▲ Indian Chieftain Dark Horse '24, moottori 1890 cc Thunderstroke Air Cooled 116 Cu in V-Twin, messutarjous 39 599 €.

▲ Jincheng monkey 2017, 12-vuotiaan tytön luomus.

▲ Red Bull Monkey, 190 cc daytona.

▲ "Pappatunturi" ilman turhia pehmuksia.

vakaasta tilanteesta. Parhaiten on mennyt kaupaksi Adventure- ja keskikokoluokan pyöriä, eli noin 500 kuutioluokan vahvistuminen jatkuu edelleen. Osa uusien moottoripyörien kaupasta on siirtynyt käytettyinä maahantuotuihin moottoripyöriin. Tämä ilmiö aiheutuu Vanhalan kertoman mukaan paljolti epätasaroisen ja hivenen vanhanaikaisen

▼ ArtMotor Oy:n rakentama Harley-Davidsson Trike sopii menopeliksi ikääntyneille tosimiehille.

▼ Mikko Sonnén rakentaman HOPE ry:n moposkooterin on tarkoitus tuottaa iloa katsojalleen ja ajajalleen. Skooterista saadut tulot menevät Hope yhdistyksen toiminnan tukemiseen.

autoverotusmallin vuoksi, jota uusien moottoripyörien osalta joudutaan kantamaan.

– Tuo malli ei myöskään suosi

moottoripyöräkannan uusiutumista, joka on valitettavaa myös melu-, päästö- ja turvallisuudenkin kannalta katseltuna.

Ajankohta moottoripyörän ostamiselle on nyt oikea, sillä nyt on hyviä tarjouksia ja mikä parasta – keväällä pääsee heti kruisilemaan uudella moottoripyörällä, toteaa Vanhala.

▼ Segway Villain SX10 X:ssä on 1000 cc, 4-tahtinen 2-sylinterinen DOHC, tehoa 105 hv ja vääntöä 93,5 Nm. Kytettävä neliveto. Suositushinta 19 990 €.

Nuoret ihan paineissa

Työllistyminen on nuorten ykköshuolenaihe, kertoo tuore, nuorten kokemia paineita ja heihin kohdistuvia odotuksia tarkasteleva vuoden 2025 Nuorisobarometri.

Nuorista 70 prosenttia kertoi kokevansa paineita työn saamisesta ja yhdeksästä kysytystä paineiden aiheuttajasta se oli useimmin mainittu. Lisäksi 50 prosenttia kertoi kokevansa työn saamisesta epävarmuutta ja turvattuutta.

Nuorisobarometri syntyi aikoinaan reaktionä 90-luvun lamaan ja huoleen siitä, haluavatko nuoret enää tehdä töitä. Uusin Nuorisobarometri toistaa aiempien barometrien viestiä, että töiden tekeminen on nuorille tärkeä tapa kiinnittyä yhteiskuntaan, toteaa Nuorisotutkimusseuran tilastotutkija Konsta Happonen.

Uusi kyselytapa

Nuorisobarometri on vuodesta 1994 alkaen vuosittain toteutettu 15-29-vuotiaiden Manner-Suomessa asuvien nuorten arvoja, asenteita ja kokemuksia luotaava kyselytutkimus. Vaihuttamalla teemalla pyritään tarttumaan ajankohtaisiin nuoria ja nuoruutta koskeviin aiheisiin.

Nuorisobarometrin tiedot täydentävät tärkeällä tavalla sitä viranomais- ja kyselytutkimustietoa, joissa pääpaino on nuorten käyttäytymisessä tai terveys- ja hyvinvointimittareissa.

Sofia Laineen ja Konsta Happonen toimittama Nuorisobarometri 2025 on toteutettu ensimmäistä kertaa pelkkänä verkkokyselynä aiempien puhelinhaastattelujen tai näiden yhdistelmän sijaan. Verkkoon siirtynyt tiedonkeruu on mahdollistanut Nuorisobarometrille uuden aineistotyyppin keräämisen: nuorten itse kirjoittamat avovastaukset. Avoimissa vastauksissa yleisimmin toistuva teema oli, että nuorten kokemina paineina tunnutaan aliarvioivan. Toiseksi yleisin teema oli juuri työllisyys. Vastauksissaan nuoret toivat esille ensimmäisen työpaikan saamisen vaikeudet sekä sen, miten tutkintokaan ei enää takaa työpaikkaa.

Kun ensimmäisen työpaikan saaminen on yhä vaikeampaa, epävarmuus kasaantuu ja heijastuu laajasti nuorten hyvinvointiin. Tämä epä-

varmuus vaikeuttaa tulevaisuuden suunnittelua, kuten oman asunnon hankintaa tai perheen perustamista, ja heikentää uskoa siihen, että oma elämä asettuu ja kantaa, toteaa valtion nuorisoneuvoston puheenjohtaja Ida Leino.

Useampi nuori haluaisi korkeakouluun kuin paikkoja on tarjolla

Työllistymisen ohella merkittävimpiä nuorten paineiden aiheuttajia oli opiskelu. Yli puolet nuorista koki paineita koulutuksen saamisesta. Koulutuksen avulla tavoiteltiin tyypillisesti ainakin hyvää yhteiskunnallista asemaa, mutta yli kolmasosalla nuorista myös häpeän välttely oli yksi merkittävä motivaatiotekijä opiskelulle. Nuorten avovastauksissa nousi toistuvasti esille, miten paineistavalta ulkoa tulevat odotukset nopeasta valmistumisesta ja elämänkulkuun liittyvistä muista siirtymistä voivat tuntua.

Monet nuoret tuntevat epäonnistuneensa, jos he vielä etsivät paikkaansa maailmassa eivätkä tiedä, mitä heistä tulee 'isoina'. Nuor-

ruus on itsensä etsimisen aikaa, mutta useat nuoret kokivat tilan tälle etsikelylle olevan liian kapea, kommentoi Nuorisotutkimusseuran tutkimusprofessori Sofia Laine.

Nuorten usko koulutukseen on säilynyt koetuista paineista huolimatta vahvana. Hyvän yhteiskunnallisen aseman tavoittelu koulutuksen kautta vaikuttaa olevan nuorten laajasti sisäistämä toimintamalli: peräti 81 prosenttia nuorista asettaa tavoitteekseen korkeakoulututkinnon suorittamisen. Useampi nuori haluaisi suorittaa korkeakoulututkinnon kuin mitä koulutusjärjestelmä pystyy tällä hetkellä ottamaan vastaan. Nuorisobarometrin tulosten lisäksi ilmiö näkyy esimerkiksi kymmenien tuhansien hakijoiden rannalle jäämisinä korkeakoulujen yhteishauissa.

Nuorten usko maailman tulevaisuuteen historiallisen matalalla

Nuorten pessimismi maailman tulevaisuuden suhteen on Nuorisobarometrin mukaan lisääntynyt. Vastanneista 50 prosenttia suhtautui pessimistisesti tai erittäin pessimistisesti maailman tulevaisuuteen, kun edellisen kerran vuonna 2021 asiaa mitatessa näin koki 28 prosenttia. Vuosi sitten ilmestyneen, vuoden

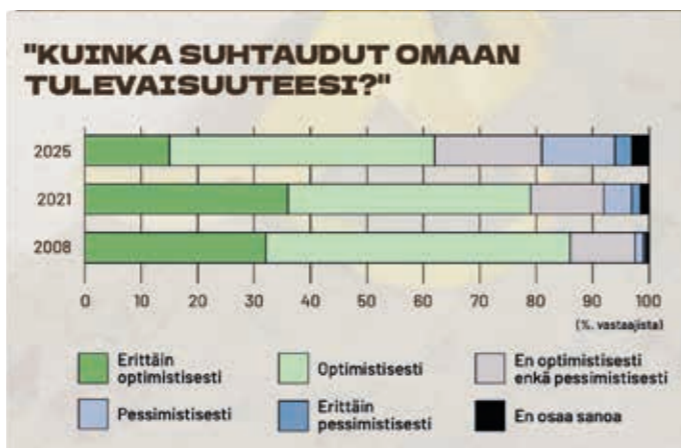
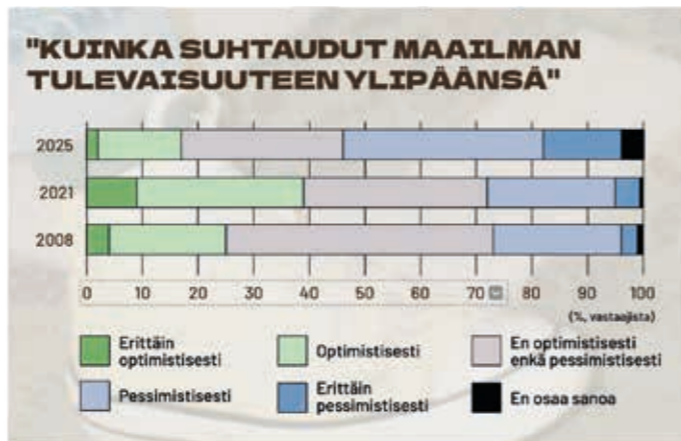
2024 Nuorisobarometrin eniten yhteiskunnallista keskustelua aiheuttanut tulos on ollut nuorten heiken-

tynyt usko omaan tulevaisuuteen. Nyt ilmestyneessä barometrissa samalla tavoin kävi uskolle maailman

tulevaisuuteen. Tulos ei ole yllättävä, sillä eläme sekä suomalaisen yhteiskunnan että maailmanpoliittisen tilanteen näkökulmasta monella tapaa poikkeuksellista kriisien aikaa, johon ovat kuuluneet taloudellisen epävarmuuden ohella muun muassa pandemia, ilmastohätätila ja sota Euroopassa, summaa Laine.

Maaileman tulevaisuuteen liittyvän optimismin lisäksi Nuorisobarometrissa nuorilta tiedusteltiin epävarmuutta ja turvattuutta aiheuttavista ilmiöistä. Kysytyjä ilmiöitä oli 11. Näistä eniten epävarmuutta ja turvattuutta nuoret kokivat maailmanpoliittisesta tilanteesta: erittäin tai melko paljon turvattuutta koki 60 prosenttia. Edellisen kerran asiaa vuonna 2018 kysyttäessä näin vastasi 42 prosenttia.

Nuorten epävarmuuden ja turvattuuden kokemukset ovat kasvaneet. Nuorten hyvinvointi ei voi olla sivuhuomio päätöksenteossa, vaan se on nostettava keskiöön kaikilla hallinnonaloilla ja päätösten vaikutuksia nuoriin on arvioitava systemaattisesti. Aikuisilla ja päättäjillä on vastuu siitä, millaisia tulevaisuuden näkymiä nuorille tarjoamme, painottaa valtion nuorisoneuvoston puheenjohtaja Ida Leino.

NÄMÄ PERUSASIASIAT ON SAATAVA KUNTOON

- Lapsiperheköyhyyttä tulee vähentää merkittävästi.
- Koulutukseen ja kasvatukseen tulee panostaa pitkäjänteisesti.
- Mielenterveyspalveluissa on varmistettava, että nuori saa apua ajoissa ja helposti.
- Nuorisotyön resurssit tulee turvata koko maassa.
- Nuorten osallisuutta ja todellisia vaikutusmahdollisuuksia päätöksenteossa on vahvistettava.
- Jokaisella nuorella tulee olla vähintään yksi turvallinen aikuinen elämässään.
- Jokaisen nuoren on tärkeää tulla kohdatuksi, kuulluksi ja arvostetuksi jokaisen aikuisen toimesta.

Rikos – rankaista tai vapauttaa?

”Ei sen, joka tekee oikein, tarvitse pelätä viranomaisia, vaan sen, joka tekee väärin. Jos siis tahdot elää pelkäämättä esivaltaa, tee oikein! Silloin saat siltä kiitosta. Se on Jumalan palvelija ja toimii sinun parhaaksesi. Mutta jos teet väärin, pelkää! Esivalta ei kanno miekkaa turhaan. Se on Jumalan palvelija ja panee täytäntöön väärintekijälle kuuluvan rangaistuksen” (Room. 13:3-4)

Rangaistusten motiivi on vaihdellut historian aikana; kosto, seuraukset, yhteiskunnan suojeleminen, uhrien hyvitys ja nykyajan terapiaa ja rikollisen huolenpitoa on lisätty. Jos tarkastelemme, miten tilanne oli Jeesuksen aikana, rikoksille annettiin rangaistuksia, joiden pelotevaikutus tekee rangaistuksista tänään kuin ”näpsäys sormille”. Ei Jeesus eikä Paavali vastustaneet sen ajan rangaistusta. Kyllä, he tarjosivat anteeksiantoa ja pelastusta, iankaikkista elämää taivaassa katumuksen ja uskon kautta. Mutta maallisen oikeudenmukaisuuden rangaistus toteutettaisiin silti, kuten Raamattu selvästi osoittaa. Raamatusta ei missään näe, että Jumala jättäisi huomiotta oikeudenmukaisuuden; päinvastoin, se on korkealla prioriteetilla, kuten myös armo niille, jotka nöyrytyvät katumuksessa ja usko evankeliumia.

Nykyään 13-vuotiaat murhaavat Ruotsissa, ja heille suunnitellaan vankeusrangaistuksia, ja yleisesti ottaen pidempiä vankeusrangaistuksia vakavista rikoksista iästä riippumatta. Tätä kritisoidaan paluusta vanhojen aikojen kostohimoiseen motiiviin, joka ei olisi hyödyksi yksilön ja yhteiskunnan kannalta? Sen sijaan oppositio haluaisi enemmän terapiaa, tukea ja lieviä toimenpiteitä sekä lyhyempiä rangaistuksia, usein ehdollisen vankeuden.

Edellä mainittujen kritisoitujen toimenpiteiden rinnalla yhteiskunta jatkaa rikollisuuden ehkäisyä, jonka kanssa sekä vasemmisto- että oikeistopoliitikot ovat yrittäneet vuosikymmeniä tuloksetta. Päinvastoin, rikollisuus on levinnyt Ruotsissa yhä laajemmalle, entistä väkivaltaisemmaksi ja yhteiskunnalle uhkaavammaksi, jossa rikolliset toimivat kaikkialla ja tuovat heille satojen miljoonien voittoja! Ruotsia mainitaan usein varoittavana kauhuamerkkinä, mutta kehitys on menossa samaan suuntaan muissakin Pohjoismaissa.

Haluaisin väittää, että oikeus järjestelmässämme on perustavanlaatuinen systeeminen virhe, kun se keskittyy enemmän haluksiin, kahvi ja pulla kokouksiin, tukeen ja terapiaan, yhteistyöhön siellä täällä ja lukuisiin ohjelmiin, joissa käytetään kauniita sanoja ilman vakituista tulosta, ei koskaan. On kuin olisi outo tarve vapauttaa rikollisen, koska ihmisen oletetaan olevan pohjimmiltaan hyvä. Näin he julistavat itsensä ja kaikki ihmiset syyttömiksi, ilman syyllisyyttä ihmisen ilmeisestä itsekkyydestä ja pahuudesta.

Ensisijaisesti tulisi asettaa sekä yhteiskunnan suojeleminen että oikeus, jotta rikollinen ei heti jatka rikosten tekemistä ja vahingoittamista, ei jatkaisi tappaa viattomia. Niin että rikollisuus ei kannattaisi. Kuvittele, että tyttäresi raiskataan joukkoraiskauksen uhrina ja poikasi murhataan hänen yrittäessään puolustaa sisartaan. Miten ajattelisit, että tekijät vapautettaisiin kolmen vuoden vankeusrangaistuksen jälkeen? Sen pitäisi olla 30 vuotta, ei kolme vuotta!

Kovan rangaistuksen kautta rikollisen annetaan mahdollisuus tehdä järjettäviä tulevia päätöksiä, jos hänen rikoksellaan on vakavia seurauksia. Dostojevski kuvaili kuuluisassa romaanissaan ”Rikos ja rangaistus”, kuinka murhaaja Raskolnikov kärsi tuskissaan rikoksestaan. Syyllisyyden tunteet ajoivat hänet tunnustamaan murhansa ja ottamaan rangaistuksensa Siperiassa. Jossa hän pystyi valita rakkauden ja uskon tien anteeksiannon kera. Entä jos tie takaisin on tie eteenpäin? Ja siten ajattelen kristinuskon käskyjen ja moraalin paluuta. Tämä on pitkälti muovannut länsimaaisia yhteiskuntia, niiden demokratiaa, lakeja ja käsityksiä oikeasta ja väärästä. Mutta tämä on nykyaikana sysätty syrjään sekularisaation ja liberaalin normittomuuden myötä. Entä jos nykyajan »Raskolnikoville» kerrottaisiin Raamatun kymmenen käskyä, he saisivat kristillistä moraaliala, kuten kaikki aikaisemmin sai. Ja heidän omatuntonsa heräisi, katumus ja kääntymys tapahtuisivat siellä vankilassa?

Historiallisesti ”kristillistyneistä” rikollisista ja yhteiskunnista on tullut huomattavasti vähemmän rikollisia, ja tulokset ovat pysyvästi ja valtavan enemmän parempia kuin nykyinen rikollisuuden ehkäisy.

*Pekka Kujala, artikkelien kirjoittaja useissa maissa ja kielillä.
Suomen kansalainen nyt asuu Ruotsissa.*

Softatalo AIDA Oy

HALUATKO SÄÄSTÄÄ ENERGIAA?

Säästetään kaukolämpöä, maakaasua, öljyä ja käyttövetä kiinteistöissä. Globaalisti ainutlaatuiset ja varmat järjestelmät toteuttavat n. 10-30 % säästöjä nopeassa takaisinmaksuajassa.

OTA YHTEYS, NIIN TEEMME TARJOUKSEN !

petri.aalto@aida-energy.com
www.aida-energy.com

Keto-42 harvesteri nyt saatavana leveällä 5-rivisellä telastolla

UUTUUS! KETO-42W

Mittatarkka • Tehokas • Minimoi puun pintavauriot

Saatavilla 360°-rotaattorilla

Keto Harvesters

www.kone-ketonen.fi

ILOUUTISET

Mukana mm. Timo Soini ja Tapio Puolimatka

LUE: www.ilouutiset.fi

Hietalahti ja Pojat Oy

BETONIELEMENTIT

Teollisuuskalit Maatalousrakennukset Talonrakentaminen

Betonielementit maatalouteen, teollisuuteen ja asumiseen

Hietalahti ja Pojat Oy on perheytyis, joka myy, suunnittelee, valmista, kuljettaa ja asentaa laadukkaita betonielementtejä.

Hietalahti ja Pojat Oy
Hietalahdenkatu 46, 00510 Hallus
puh. 06 840 5000 • hpo@hietalahti.fi
www.hietalahtipojat.fi

GNN
GOOD NEWS NETWORK

SAAVUTTAMATTOMAT KANSAT TARVITSEVAT JEESUSTA!

Lähde mukaan työhön

www.gnn.fi

Jotta he saisivat kuulla!

KRELLI

– virkeä viisikymppinen

Lassi Mäkinen

Oletko kuullut kristillisestä eläkeläisjärjestöstä, joka on toiminut Suomessa ikäihmisten hyvinvoinnin puolesta jo puoli vuosisataa? Jos et, niin nyt on hyvä hetki tutustua ja tehdä sinunkaupat KRELLIn kanssa.

Keltaiseksi maalattu kaksikerroksinen puutalo sijaitsee Helsingissä, Puistolän kaupunginosassa. Puutalon rauhallisessa ja hieman patinoituneessa miljöössä toimii KRELLI Kristilliset eläkeläiset ry:n päätoimisto, jota luotsaa toiminnanjohtaja Päivi Kyyrö.

– Tarjoamme kristillisten arvojen mukaista eläkeläistoimintaa yhteiskristillisesti. Nämä arvot ovat monille ikäihmisille tärkeitä, ja ne kuuluvat jokapäiväiseen elämään.

Päivi Kyyrö aloitti KRELLI:ssä vuonna 2012, ensin viestintätehtävissä, sitten toiminnanjohtajana.

– Päämääränäni on ollut tuoda iloa eläkeläisten elämään, ja olen pyrkinyt avaamaan sitä, että eläkkeelle jääminen ei tarkoita, että jää elämästä eläkkeelle. Olen saanut kehittää toimintaa ja keksiä kaikenlaisia projekteja, Kyyrö iloitsee.

– Työn monipuolisuus ja yhteyden kokeminen merkitsee minulle todella paljon. Tällä tuntee aina itsensä nuoreksi, vaikka onkin jo kovasti vuosia kertynyt.

► KRELLIn toiminnanjohtaja Päivi Kyyrö pitää tärkeänä iloa ja yhteen hiileen puhaltamista. – Eläkkeelle jääminen ei tarkoita, että jää elämästä eläkkeelle, hän pohtii.

Aito yhteys rohkaisee

Krelliläiset kokoontuvat paikallisyhdistyksissä eri puolilla Suomea kaikkiaan 41 paikkakunnalla. Heitä yhdistää paitsi kristillinen elämäntähtämys, myös aktiivinen arjen toiminta, kuten liikunta ja lähimmäispalvelu.

Paikallisyhdistyksiä palvelee järjestökoordinaattori Hanna Forsgrén-Autio. Hän hoitaa päivittäistä yhteydenpitoa ja materiaaliuotantoa, kouluttaa yhdistysten vastuuhenkilöitä nettisivujen ylläpitämisessä ja toisinaan vieraillee paikallisyhdistyksissä.

– KRELLIn toiminta on ainutlaatuista, ja uskon, että tilaisuudet tuovat toivoa, kohtaamista ja antoisaa sisältöä eläkeläisten arkeen.

– Olen kiitollinen siitä, että saan tehdä työtä, jolla on merkitystä.

Työssä kohtaamani vapaaehtoiset tekevät työtä sydämellään. Yhteydenpito heidän kanssaan on lämminhenkistä ja aitoa, Hanna kiittelee.

Krelliläisyys on iloa

KRELLIn ensimmäiset paikallisyhdistykset perustettiin Joensuuhun ja Tampereelle vuonna 1975 ja valtakunnallinen liitto seuraavana vuonna. Yksi perustajista oli joensuulainen opetusneuvos Erkki Korhonen, joka vaikutti myös kansanedustajana ja kunnallispoliitikkona.

– Tuolloin haluttiin eläkeläisjärjestö, jossa voi avoimesti olla kristitty. Kun usko on osa elämää, on tärkeää, että se saa olla läsnä myös eläkeläistoiminnassa, perustelee Päivi Kyyrö.

Kristilliselle eläkeläistoiminnalle olikin kysyntää. Uusia paikallisyh-

distyksiä perustettiin vauhdilla lisää etenkin 1980–90-luvuilla. Tällä hetkellä suurin, lähes 200-jäseninen paikallisyhdistys löytyy Porista. Uusimpana yhdistyksenä aloitti Espoon KRELLI, joka perustettiin vuodenvaihteessa.

Nyt jo keski-ikäen ehtineen KRELLIn missiona on ikäihmisten mielekäs ja turvallinen arki. Lisäksi ikäihmiset nähdään yhdessä yhteiskunnan voimavarana. Tämä tehtävä yhä ajankohtaisempi nyt, kun senioriväestön määrä kasvaa Suomessa.

Krelliläisyyden ytimessä ovat ilo ja yhteen hiileen puhaltaminen. Ne kumpuavat yhteisestä uskosta ja yhdessä tekemisestä. Jokainen paikallisyhdistys järjestää omankäyttöä toimintaa. Sitä rytmittävät myös KRELLIn vuosittain vaihtuvat kattoteemat. Kaiken toiminnan tavoitteena on tukea kokonaisvaltaista – henkistä, fyysistä, hengellistä ja sosiaalista – hyvinvointia ja jaksamista.

KRELLI lyhyesti

Perustettiin vuonna 1976 nimellä Kristillinen Eläkeläisliitto ry.

Saa tukea Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuselta (STEA).

Liittoon kuuluu 41 paikallisyhdistystä, joissa 2 684 jäsentä (vuonna 2025).

Vuonna 2025 kirjattiin 51 635 lähimmäispalvelukertaa ja 252 570 liikuntakertaa.

Julkaisee neljä kertaa vuodessa ilmestyvää Kristelli-lehteä.

Toimintaa rytmittävät teemavuodet. Vuoden 2026 teema on ”Luovuuden iloa”

Jakaa Vuoden hymymummo ja hymypappa -huomionosoituksen.

Jäsenenä Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:ssä, joka toimii eläkeläisten ja ikäihmisten taloudellisten ja sosiaalisten etuukseen ja oikeuksien parantamiseksi.

Lisätietoja: www.krell.fi

© Päivi Kyyrö

Suurkuoro kruunaa synttäreit

KRELLIn 50-vuotisjuhlaa vietetään 25.–26. toukokuuta Valamossa ja Heinävedellä. Synttärjuhlat kruunaa suurkuoro, jossa on noin 130 laulajaa 17 paikkakunnalta. Kuoroa johtaa helsinkiläinen kanttori, laulunopettaja ja Suomen Raamattuopiston musiikkisihteeri Anna Pöyhönen.

Poikkeuksellisen suuri kuoroprojekti on täytynyt pilkkoa pienempiin osiin.

– Käyn kahdeksalla paikkakunnalla pitämässä yhden harjoitukset. Muuten harjoitteluprosessi on paikallisten kuorojen ja yksittäisten laulajien harteilla. Apuna toki hyvät harjoitusnauhat, Pöyhönen kertoo.

Kynnys on haluttu pitää matalana: jokainen voi osallistua omilla taidoillaan, olipa konkari tai ensimmäistä kertaa kuorossa laulava. Kuoronjohtajalle tämä on merkinnyt

► Kuopiolaiset Erkki ja Kyllikki Holopainen ovat mukana suurkuorossa ja odottavat innolla toukokuista juhlaa Valamossa ja Heinävedellä.

huolellista ohjelmiston suunnittelua ja materiaalin valmistelua.

– Toivon, että kuorolaiset saavat uudenlaisia laulamisen elämyksiä ja myös hengellistä evästä. Yleisöille toivon aika lailla samaa: arjesta kohotavan elämyksen suurkuoron välittämänä sekä kokemuksen siitä, että taide on ihana Jumalan luomislahja!

Millä mielin odotat toukokuun juhlaa?

– Paljon on vielä tekemistä, mutta ihan rauhallisin ja hyvin mielin

odotan juhlaa. On hieno hetki, kun koko vuoden työ tulee näkyväksi. Toivon, että laulajat saavat lisää intoa lauluharrastukseensa.

Kuorolaulu tekee hyvää

Yksi suurkuoron laulajista on kuopiolainen Erkki Holopainen. Hän on laulanut jo nuoruudesta lähtien yhdessä veljensä kanssa. Erkki on syntymäsokea, mutta näkövamma ei ole ollut este monipuoliselle mu-

siikkiharrastukselle.

– Siinä mielessä hyvä, ettei tarvitse etsiä nuotteja. Ehkä muistiakin kehittää, kun ei ole nenä aina kiinni paperissa, Holopainen veistelee.

Musiikillisesti lahjakas mies soittaa useita soittimia: harmonikkaa, kitaraa, huilua ja oboeta.

Suurkuoroon tulee laulajia myös tunnetusta Viestiveljet-kuorosta. Sen johtaja Jarmo Ojanperä on henkeen ja vereen kuorolaulaja.

– Kuorolaulu tuottaa iloa ja hyvää oloa! Toivon että moni laulaisi, vaikkei olisi niin lauluäänäkään. Ei kannata jäädä kotiin, vaan olla mukana ja laulaa, mies rohkaisee.

Harjoitusten jälkeen Jarmo Ojanperä odottaa innolla toukokuun hetkeä.

– Uskon, että Heinäveden kirkossa tulee valtava ilo meille kaikille, niin laulajille kuin kuulijoille.

© Päivi Kyyrö

Lyhyestä virsi kaunis

Sitkeä harhaluulo suomalaisperheissä

75 prosenttia suomalaisista ei tiedä, mitä tapahtuu vainajan omaisuudelle, jos toinen aviopuolisoista kuolee ja hänellä on lapsia. Jos perinnönjako tulee yllätyksenä, siihen on myös vaikea varautua, huomauttaa johtaja Veera Lammi LähiTapiola Henkiyhtiöstä.

Monessa suomalaisperheessä elää sitkeä käsitys siitä, että aviopuoliso perii puolisonsa automaattisesti. Todellisuudessa näin ei useinkaan ole, jos parilla on lapsia eikä testamenttia ole tehty.

LähiTapiolan Arjen katsaus -kyselyn mukaan kolme neljästä suomalaisesta (75 %) ei tiedä, mitä tapahtuu vainajan omaisuudelle, jos toinen aviopuolisoista kuolee ja hänellä on lapsia. Vain joka neljäs vastaaja tiesi asian oikein. Kyselyn toteutti tutkimusyhtiö Verian ja siihen vastasi 1 049 suomalaista.

– Perintöasiat eivät ole useimmille arkipäiväisiä, eikä niitä välttämättä tule ajatelleeksi ennen kuin on pakko. Juuri siksi tieto on tärkeää: jos perinnönjako tulee yllätyksenä, siihen on myös vaikea varautua, huomauttaa johtaja Veera Lammi LähiTapiola Henkiyhtiöstä.

Hänen mukaansa perintöasioissa tärkeintä ei ole juridiikan ulkoa osaaminen, vaan se, että omasta tilanteesta ollaan tietoisia ja asioista uskalletaan keskustella ajoissa.

– Testamentti on usein keskeinen keino turvata puolison asemaa, jos perheessä on lapsia. Myös keskinäinen henkivakuutus on hyvä tapa varmistaa, että leskellä on taloudellista turvaa elämän muuttuessa, Lammi sanoo.

LähiTapiolan aiemman kyselytutkimuksen mukaan vain 19 prosenttia suomalaisista on tehnyt testamentin ja 34 prosenttia ottanut henkivakuutuksen. Alle kolmasosa

suomalaisista kertoo keskustelleensa läheistensä kanssa siitä, miten raha-asiat tai muut käytännön asiat hoituvat kuoleman jälkeen.

Vanhempien uupumus ja arjen ristiriidat kasvussa

Mannerheimin Lastensuojeluliiton vanhemmuuden tuen palveluihin tulleet yhteydenotot kertovat, että yhä useampi vanhempi kokee uupumusta ja stressiä, ja perheiden arjessa näkyy pitkiä vuorovaikutuksen haasteita. Vuonna 2025 stressikokemukset kaksinkertaistuivat edellisvuodesta, ja useaa perhettä kuormitti jatkuva ristiriitojen kierre.

MLL:n Vanhempainpuhelimeen ja digipalveluihin tuli vuoden aikana yhteensä 2 337 yhteydenottoa. Eniten tukea hakivat pienten lasten vanhemmat.

– Vanhemmat ovat monin tavoin kuormittuneita, mutta palveluihin ei päästä tai vanhemmat kokevat,

etteivät tule palveluissa kuulluksi ja kohdatuksi. Kun vanhempi uupuu, se näkyy koko perheen vuorovaikutuksessa – ja juuri silloin tuen pitäisi olla helpoimmin saatavilla, toteaa Auttavien palveluiden asiantuntija Anna Weckström.

Vuoden 2025 yhteydenotoissa nousi esiin uusia tai kasvavia ilmiöitä. Vanhemman vakavat psyykkiset haasteet ovat lisääntyneet, ja palveluihin otti yhteyttä yhä useammin akuutisti huonovointiset vanhemmat.

Talousvaikeuksiin liittyvät yhteydenotot yleistyivät. Perheet hakivat suoraan aineellista tukea arjen kuluihin, kuten lasten harrastusmaksuihin, vaatehankintoihin tai joulun järjestämiseen. Taloudellinen epävarmuus heijastui vanhempien jaksamiseen.

Nuorten päihteidenkäyttöön liittyvät huolenaiheet lisääntyivät hieman. Esille nousivat erityisesti

sähkötupakointi, kokeilut alkoholin tai kannabiksen kanssa sekä yksittäistapauksissa nuoren rahapeelaaminen nettikasinolla.

Myöhäisnuoruusikäisten vanhempien yhteydenotot kasvoivat hieman. Päähuolena oli, miten nuori saisi tukea itsenäistymisvaiheessa – ja miten tuki järjestyy, kun nuori täyttää 18.

Mustanaamio 90 vuotta!

Vaeltava aave Mustanaamio täytti 17.2.2026 kunnioitettavat 90 vuotta. Lee Falkin luoma sarja lanseerattiin sanomalehdissä vuonna 1936, ja suosittu naamiohahmo Mustanaamio oli selkeä esikuva sarjakuvien myöhemmille supersankareille. Mustanaamion maailma oli eksootinen, täynnä hurjia seikkailuja, yliluonnollisia mysteerejä, kauniita naisia ja viidakon vaaroja.

Suomessa Mustanaamio-strippiä alettiin julkaista sanomalehdissä vuonna 1940 (ensin Karjalainen-lehdessä), sittemmin sarja ilmestyi myös sarjakuvalehdessä Kippari Kalle (1952-1955) sekä Sarjakuvalehti (1949-1963). Oman lehensä Mustanaamio sai Suomessa vuonna 1966, ja se jatkoi ilmestymistä vuoteen 2010 saakka – lehteä ehti ilmestyä suomeksi lähes 1000 numeroa. Tämän jälkeen Story House Egmont on jatkanut Mustanaamio-sarjakuvien julkaisemista albumeina ja kirjoina.

Sanomalehtisarjaa ovat Falkin jälkeen piirtäneet mm. Ray Moore, Sy Barry ja Paul Ryan. Pohjoismaisiin Mustanaamio-lehtiin ryhdyttiin 70-luvulla laatimaan sarjakuvia Ruotsissa, jossa nimen "Team Fantomen" saanut kirjoittajien ja piirtäjien joukkoa johti pitkään alkuvuodesta 2026 menehtynyt toimittaja Ulf Granberg. Yksi tiimin tunnetuimpia ja arvostetuimpia piirtäjiä on suomalainen Kari Leppänen.

Story House Egmont juhlistaa Mustanaamion merkkipäivää

vuonna 2026 kahdella tanakalla sarjakuva-albumilla. "Sormus" (ilmestyi 18.3.) kokoaa yksiin kansiin Granbegin kirjoittamia ja Jaime Vallén piirtämiä tarinoita ensimmäisen Mustanaamion seikkailuista. "Paha merkki" (ilmestyy 7.10.) puolestaan sisältää amerikkalaisen Batman-artisti Jim Aparon kuvittamia harvinaisia Mustanaamio-tarinoita.

Joka kolmas suomalainen autoilija tekee virheen pyyhkijänsulkiensa kanssa

Yllättävän moni suomalainen vaihtaa autonsa pyyhkijänsulat liian harvoin, kertoo Carglass-keijun vuosittain teettämä suomalaisten liikenneturvallisuutta ja ajamisen asenteita mittaava barometritutkimus. Jopa noin joka kolmas (38 %) barometriin vastanneista vaihtaa sulat harvemmin kuin kerran vuodessa. Carglassin asiantuntija muistuttaa, että lasivakuutus ei välttämättä korvaa lasinvaihtoa, jossa lasin kuluminen on aiheutettu liian vanhoilla pyyhkijänsulilla ja mistä tietää, että sulka tulee viimeistään vaihtaa.

Autojen lasiturvallisuuteen erikoistuneen Carglassin avainasiakaspäällikkö Teemu Tallqvist muistuttaa, että sulat tulisi vaihtaa vähintään kerran vuodessa, mutta käytöstä riippuen ne olisi hyvä vaihtaa ne syksyllä ja keväällä.

– Ei se monelle ensimmäisenä tule mieleen, mutta pyyhkijänsulalla on aitoa merkitystä ajoturvallisuuteen sekä myös tuulilasin kuntoon. Huonokuntoinen sulka yhdistettynä liian vähäiseen lasinpesunesteeseen käyttöön kuluttaa ja naarmuttaa tuulilasia. Jos tuulilasin pyyhkijänsulka on jäänyt vaihtamatta, niin liian, sään- ja lämpötilanvaihtelujen armoilla olevan sulan kumi kuluu ja kovettuu, jolloin sen lasinpuhdistus- ja kuivauskyky heikkenee. Näin ollen heikkenee myös näkyvyys. Nyt kun aurinko paistaa yhä matalamalta kulmasta, samea tuulilasi aiheuttaa erityisesti onnettomuusriskin, puhumattakaan että sellaisella on vaikea havaita heijastimia pimeällä, Tallqvist muistuttaa.

Jos nämä asiat täytyvät, pyyhkijän sulka tulee vaihtaa:

- Sulka on repaleinen ja siitä irtoaa palasia.
- Sulka jättää raitoja tuulilasiin.
- Sulka pitää käytössä narisevaa ääntä tai muuta mitä sen ei kuuluisi.
- Sulka ei puhdistu kunnolla vettä tai hyönteisiä tuulilasista.

KUVAUKSET
(kaikki mahdolliset teollisuudesta hautajaisiin) yli 30v kokemuksella.

1 KASSATALON kuvapörssi
HYVINKÄÄ

PUH. (019) 439 470
WWW.KPFI.FI

TOSIMIES
Euroopan vanhin kristillinen miestenlehti – miesten asialla jo vuodesta 2001 lähtien

6 numeroa vuodessa vain 40 euroa!

Tilaa ilmainen näyttenumero!
www.tosimies-lehti.fi

YRITYKSEN TAVOITTEET | Laatu
Luotettavuus
Toimintavarmuus
Joustavuus

VAASAN RAKENNUSKORJAUS
OY / AB
VASA BYGGNADSREPARATION
Vöyrinkatu - Vörögatan 13, 65100 VAASA - VASA

www.vaasanrakennuskorjaus.fi

NIIN KUIN YLEISHAPPO

Evoluutio-opetus horjuttaa Raamatun arvovaltaa ja toimii näin kuin yleishappona, joka syövyttää useimpien kristittyjen uskoa. Luottamuksen puute Raamattuun on kristittyjen nuorten kaikkein yleisimmän mainitsemä syy uskosta luopumiseen.

Vastaavasti useimmat eivät ole koskaan kuulleet siitä nykyaikana saatavilla olevasta valtavan määrästä todisteita, jotka tukevat Raamatun ilmoitusta luomisesta. *Luominen*-tiedelehti voi auttaa juuri tässä. Se on kuin vahva suoja-aine, joka kumoaa ja estää evoluution syövyttävän vaikutuksen jatkossakin.

Sen nopeasti kuvitetut, värilliset sivut tekevät siitä julkaisun, jota ihmiset haluavat lukea. Onko Sinun tuttavapiirissäsi nuoria, joiden usko on evoluution vuoksi koetuksella? Ostaisitko heille lahjaksi palan Totuutta? Tilaukset: kauppa.luominen.fi

Pohojammaan kautta...

Meni lunastuskuntohon

Jussi Kosola

Otsikon mukaasia kertomuksia tuloo välillä kuultua, ja tiätty tähän kuuluu tiänpäällä tapahtuneisiin mälläyksihin menopeliillä siinä vaihees, ku tiätty arviot/kriteerit kehonkuliettimen koriaamisesta takaasin tiäliikennekäyttöön ylittyvät.

Kaikki ei mee nuan yksinkertaasella sabluunalla, millä tämä kertomus sai nousukiiron. Mm. henkilövahingot, kuliettajan ajo-oikeus/kunto, vakuutuksen laajuus, onko mälläykses usiampi osallisena, syyllisen juririnen ratkoominen, ajoneuvon tiäliikennekelepoisuus jne. lisäävät monaasti vaikeusastetta.

Eihän tuahon voi toki olla lisäämättä suamen teiren huanua ylläpitua, koriausvelekaa on siinä suhtehes aivan liikaa ja kun ei tartte kotopihasta kävellä puolta kilsaa, ku asfaltista löytyy sellaanenkin kohta, että jos siihen esim. motukalla täräyttää, niin voi käyrä tosi häjysti. Korostan ettei tämän talaven routavauriosta oo kysymys, ainakin 3 vuotta siinä ”vaaninu” tiänkäyttäjii.

Pitääskö laittaa EU-tukianomus tiästön kohennustarkootuksehen Brysseliin vastoon normikäytäntyä mihinkä täälä on jo totuttu: Suami maksajamaana mitä ny ikään siälä hillotolopilla päättävääkin.

Täälä ku riihittöö kaikemmailman kompositarkastajat niin liikenneturvallisuuren kannalta olis paree, että satsattaes nekin varat ja henkilöstö syynäämähän tiästön rappeutumista. Ammattikuliettajia kun kuunteleoo aiheehin liittyen, niin ei ne heirän miälipiteet mihinään ”kaunihis lahajapaketi” tuu.

Vanha viirakon sanonta liittyen liikenneonnettomuuksiin: pelliä saa aina uutta, kunhan ihmiset säilyy hengis tai loukkaantumatta. Valitettavasti näitä em. on kaveri/tuttavapiiris tapahtunu. Teini-ikäisenä meirän kaveriista 16-vuotias neitokaanen menetti henkensä, ja ennenkä 20 vuotta tuli ittellä täytöhön, niin oli usiampikin nuari menehtyny. Kyllähän se puhuttelua meille joka kerta sai aikahan, kun oman elämäsä kevähäs vasta olivat nämä menehtynehet.

Tuasta otsikosta: ”Meni lunastuskuntohon”, niin kyllä näitä nuaruuren menetettyjä kaveria miätties jäi taka-alalle linttaantunehien autojen vakuutuskorvaukset.

Kuinkas se ihmishenki, elämä kun ei anna täysvas-tuuvakuutusta yhyrellekkään elinpäivällemmä, mutta kuitenkin meille jokahittelle lähtöhetkehemmä on Jumala kärenojennuksenansa hoitanu lunastuskuntohon menemisen iankaikkisuusmatkallemma joka jatkuu... Niin... Iankaikkisesti.

Lunastuksena on Jumalan lihaksi tullu Poikansa, Jeesus Kristus, joka Golgatan keskimmäesellä ristillä vuaratti Pyhän, kallihin sovintoverensä meirän jokahitten, langennehen ihmisen erestä antaen henkensä sillä paikalla mihinkä ittekukin olis kuulunu rangaastavaksi. Me jokahinen kohtaamma Jeesuksen viimmesellä tuamiolla ja täs aijas; elinpäivinämmä tehty valinta ratkaasoo onko hän henkilökohtaanen Vapahtaja vai tuamari.

Roomalaiskirje 10:9-111

”Sillä jos sinä tunnustat suullasi Jeesuksen Herraksi ja uskot sydämessäsi, että Jumala on hänet kuolleista herättänyt, niin sinä pelastut; sillä sydämen uskolla tullaan vanhurskaaksi ja suun tunnustuksella pelastutaan. Sanoohan Raamattu: ”Ei yksikään, joka häneen uskoo, joudu häpeään”.”

© Tonia Kraakman / Unsplash

Kimmo Janas

Samaan aikaan, kun Suomessa elokuva-ala valmistautui vuotuisen Jussi-juhlaansa, Yhdysvalloista tuli suru-uutinen – näyttelijä ja kirjailija Chuck Norris oli menehtynyt hawaijlaisessa sairaalassa 86-vuotiaana.

Carlos Ray Norris Jr. syntyi 10.3.1940 Oklahomassa. Perheeseen kuului myös kaksi nuorempaa veljeä, joista toinen Aaron Norris on elokuvatuottajana Hollywoodissa. Kumminkin Norrisin vanhemmat olivat puoliksi cherokee-intiaaneja ja irlantilaisia. Kun Carlos oli 10-vuotias, vanhemmat erosivat, ja hän muutti äitinsä ja veljiensä kanssa Kaliforniaan.

Carlos oli ujo, syrjään vetäytyvä nuori, jota kiusattiin intiaanitaustansa johdosta.

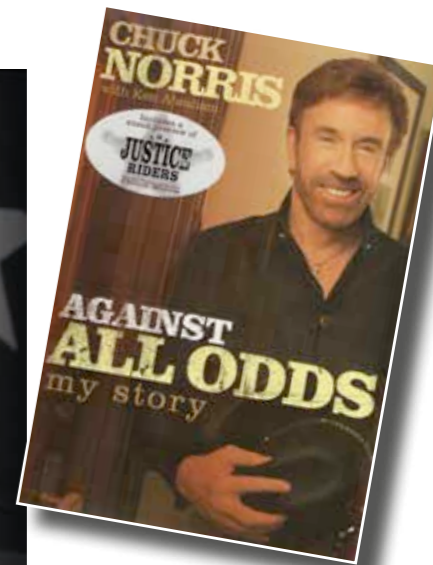
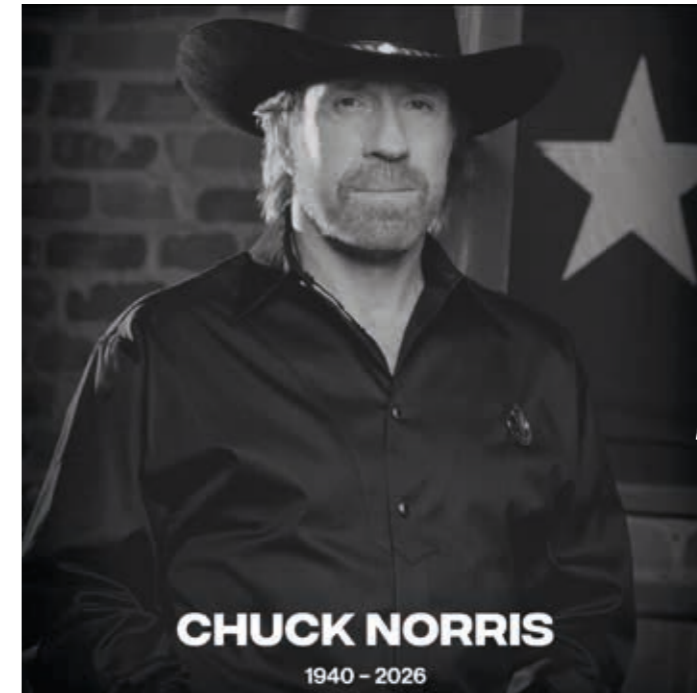
– Vaikka meillä oli vaikeaa, äitini säilytti voimakkaan uskonsa Jumalaan, ja hän siirsi tuon uskonsa myös meihin poikiin, Chuck Norris on kertonut.

Mentyään lukion jälkeen naimisiin Norris liittyi Yhdysvaltain ilmavoimiin sotilaspoliisiksi ja hänet lähetettiin Etelä-Koreaan. Siellä hän sai lempinimen Chuck ja siellä syttyi kipinä itämaisiin taistelulajeihin.

Yhdysvaltoihin palattuana vuonna 1962 hän avasi karetekoulun, jonka oppilaisiin kuului monia kuuluisuuksia, mm. Steve McQueen, joka innosti Chuckia näyttelijäuralle.

Vuonna 1968 Norris saavutti raskaan sarjan karatemestaruuden, hänellä on myös tangsudon ja taekwondon musta vyö sekä lisäksi kolmannen asteen musta vyö brasilialaisessa jujutsussa. Kun hän lopetti kilpailuransa vuonna 1974, takana oli kuusi peräkkäistä keskisarjan karaten maailmanmestaruutta. Siinä vaiheessa hän oli myös perustanut 32 karatekoulua.

Vuonna 1990 Norris perusti Kick Drugs Out of America organisaation (myöhemmin pelkkä KickStart), jonka tarkoituksena on auttaa syrjäytyneitä nuoria elämässään eteenpäin mm. taistelulajiharrastuksen avulla.

Siinä missä Ed rukoili haimatu-lehduksesta parantumiseni puolesta vuoteeni viressä Jorvin sairaalassa vuonna 1999, Chuck vei oman Mike-poikansa tapaamaan syvän kourissa kamppailevaa Ed Colea sairaalaan kesällä 2002. Mike polvistui sairaalavuoteen viereen, tarttui Colea kädestä ja rukoili hänen puolestaan. Ed kurotti käntensä Miken pään päälle ja siunasi pojan kuin Vanhan testamentin profeetat aikanaan.

– Se oli ehdottomasti yksi voimakkaimmista hengellisistä kokemuksista, joita olen koskaan kokenut, toteaa Chuck Norris omaelämäkerrassaan. – Se oli viimeinen kerta, kun näimme rakkaan ystävämmä, sillä hän kuoli muutamaa viikkoa myöhemmin hieman ennen 80-vuotissyntymäpäiväänsä.

Toinen yhdistävä tekijä meillä oli rakkaus Israelia kohtaan. Norris kuvasi kolme elokuvaansa mm. ikonisen Delta Forcen Israelissa ja vieraili useita kertoja maassa. Hän rukoili Itkumuurilla, käveli Jerusalemin katuja ja puhui aina lämpimästi Israelin valtiosta ja sen kansasta. Chuck Norris otti myös voimakkaasti kantaa Hamasin lokakuun 7. 2023 tekemän hyökkäyksen jälkeen ja kannusti seuraajiaan rukoilemaan panttivankien puolesta.

Legenda pääsi kotiin

Elokuvaaura urkenee

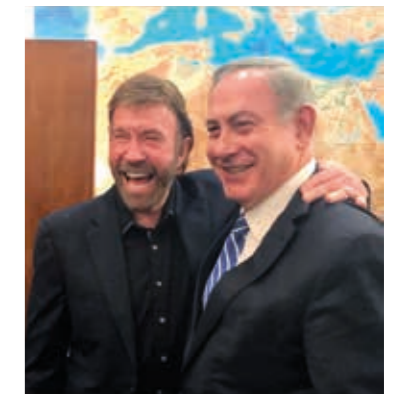
Esiintymisenä näyttelijänä tapahtui vuonna 1969 elokuvassa The Wrecking Crew, mutta läpimurtonsa Norris teki Bruce Leen elokuvassa Way of the Dragon vuonna 1972. Nuorempi veli Weiland oli kaatunut Vietnamissa vuonna 1970 ja Chuck Norris omistikin esiintymisensä toimintaelokuvissa veljensä muistolle.

Varsin mittavan elokuvauransa aikana Chuck Norris tuli tunnetuksi ilmeettömänä, vähäpuheisena oikeudenpuolustajana, joka käytti hyväkseen itämaisia taistelutaitoja pistäessään konnat ojennukseen. Suomalaiselle televisioyleisölle hän tuli tutuksi takavuosina Cordell

Walkerin osasta Walker, Texas Ranger -sarjassa (1993-2001), jonka tuottajana hän myös toimi. Norris avioitui uudelleen vuonna 1998 Gena O'Kellyn kanssa, joka osallistui myös televisiosarjan käsikirjoittamiseen.

Vähemmän tunnettu Chuck

Vaikka Chuck Norris tuli tunnetuksi kovaotteisena toimintasanarkarina, hän oli rakastava aviomies, perheenisä, isoisä – ja mikä tärkeintä, harras uskova. Ja siitä meillä Chuckin kanssa löytyykin yhteinen tekijä eli hengellinen isäni, Christian Men's Networkin perustaja Edwin Louis Cole.

Fredrik Ekholmin Israel -kronikka

Tuleeko alija kasvamaan?

Lähi-idän tapahtumia ei voi ymmärtää, jos niitä ei näe Raamatun profetaalisessa valossa. Monet, jopa jotkut kristityt, kyseenalaistavat Israelin kutsun ja tarkoituksen lopunajoissa. Sanan totuutta ei kunnioiteta ja kysytään: "Onko Jumala todella sanonut?"

Ensimmäinen asia, mitä Jeesus sanoo opetuslapsille, kun he kysyvät, mikä on hänen tulemisensa merkki: "Varokaa, ettei kukaan eksytä teitä" (Matt 24:4). Sanoisin, että kaikista Raamatun profetioista on tähän mennessä täytynyt noin 85%, mikä antaa meille uskoa, että loputkin tulevat toteutumaan. Vähintään 90 % kaikista Vanhan testamentin profetioista koskee Israelia, myös tämän päivän fyysisistä Israelia.

Israel todistaa Jumalasta

Yksi 1900-luvun suurimmista tapahtumista oli Israelin valtion syntyminen 14. toukokuuta 1948. Tämän ihmeen kautta juutalaiset saivat kotimaan. Voimme sanoa, että Israel on maailman demokraattisin valtio, koska suurin osa YK:n edustajista äänesti sen syntymisen puolesta (29.11.1947) Monet muut maailman valtioista ovat syntyneet sodan yms. seurauksena.

Toinen meidän aikamme suuri ihme on juutalaisten paluunmuutto Israeliin lähes 2000 vuoden hajaan-

nuksen jälkeen. Voimme nähdä alija-liikkeen juutalaisille annettujen lupauksen profetaalisena täyttymisenä ja osana Jumalan suunnitelmaa. Voimme lukea tästä jopa 64 eri kohdassa Raamatusta, esim. Jeremia 31:8-10. "Katso, minä tuon hei-

dät pohjoisesta maasta, kokoan heidät maan perimmäisiltä ääriiltä. Heidän joukossaan on sokeita ja rampoja, raskeana olevia ja synnyttäjiä. Suurena joukkona he palaavat tänne. Itkien he tulevat, ja minä johdatan heitä, kun he kulkevat rukoillen. Minä vien

heidät vesivirroille tasaista tietä, jolla he eivät kompastu, sillä minä olen Israelin isä ja Efraim on minun esikoineni. Kuulkaa Herran sana, te kansat, kuuluttakaa kaukaisilla saarilla ja sanokaa: 'Hän, joka hajotti Israelin, kokoaa sen jälleen, hän vartioi sitä

Vaasan Keidas-seurakunnassa 22.3. "Seisotko Israelin tukena?"

kuin paimen laumaansa."

Israelin olemassaolo on väkevä todiste Raamatun luotettavuudesta, ja se todistaa Jumalan uskollisuudesta. Hän on pitänyt heille antamansa ikaikäiset lupaukset. Alija on Jumalallinen lupaus, joka täyttyy, profetaallinen täyttymys. Ja me pääsemme mukaan tähän tärkeään työhön.

Henkilökohtainen kutsu

Vuonna 1990 sain kokea vahvan kutsun lähteä tekemään Israel-työtä. Sen seurauksena järjestin suuria Israel-juhlia Vaasan Siion-seurakunnassa. Niiden yksi tarkoitus oli auttaa juutalaisia palaamaan "pohjoisesta maasta", entisestä Neuvostoliitosta, takaisin Israeliin.

"Jos olet uskollinen vähässä, Herra antaa enemmän". Vaimoni Kerstin ja minä tapasimme 90-luvulla messiaanisen juutalaisen naisen, Miri Moriahin, joka sai kutsun ja näyn auttaa entisen Neuvostoliiton alueen juutalaisia orpoja sekä kodittomia katu- ja lastenkotilapsia kotiin Israeliin. Tästä tuli totta, ja olemme auttaneet tässä tehtävässä tähän päivään asti.

Järjestin muun muassa 240 kokousta eri puolilla maata, joissa Moriah pyrki rohkaisemaan ymmärtämään Raamatun mukaista profetaalista kehitystä. Hän puhui voimakkaasti sen puolesta, että meidän tulisi seurakunnissamme olla valvovia ja rukoilevia sekä valmistautua tulevaan Aliyahin.

Tästä lähtien alija on ollut sydämelläni ja koen, että meidän tulee valmistautua tulevaan suureen alija-liikkeeseen, josta voimme lukea Jeremia 16:14-16: "Sen tähden Herra sanoo: Katso, päivät tulevat, jolloin ei enää sanota: 'Niin totta kuin Herra elää, hän, joka johdatti israelilaiset Egyptin maasta', vaan sanotaan: 'Niin totta kuin Herra elää, hän, joka johdatti israelilaiset pohjoisesta maasta ja kaikista muista maista, joihin hän oli heidät katkottanut.' Sillä minä tuon heidät takaisin heidän omaan maahansa, jonka minä annan heidän isilleen. Katso, minä lähetän monta kalastajaa, sanoo Herra, kalastamaan heitä. Sen jälkeen minä lähetän monta metsästäjää metsästäämään heitä kaikilta vuorilta, kaikilta kukkuloilta ja kallioiden rotkoista."

Me elämme nyt tätä metsästäjien

© Hannele Laaksonen

aikaa. On vaikea uskoa, että meidän niin sanotusti sivistyneessä maailmassa kansat ja poliittiset johtajat ovat näin vihan sokaisemia Israelia ja juutalaisia, Jumalan valittua lupauksen ja liittojen kansaa kohtaan. Antisemitismi ja väkivaltarikokset juutalaisia kohtaan ovat moninkertaistuneet. Ne ovat saavuttaneet uskomattomia mittasuhteita, väitetyksi jopa pahempia kuin Natsi-Saksan aikaiset toimet.

Alija Israeliin jatkuu sodan keskellä

Vaikka Israel on käynyt vaikeaa sotaa seitsemällä eri rintamalla viimeisen kahden vuoden aikana, ovat juutalaiset jatkaneet paluunmuuttoaan. Moni kokee, että Israel on sodasta huolimatta turvallisempi kuin heidän entinen kotimaansa. Ensimmäisenä vuotena Hamasin 7.10.23 tekemän terrori-iskun jälkeen Israeliin muutti noin 32 000 juutalaista. Vuonna 2025 heitä oli 21 900. Tilastojen mukaan maailmalla elää noin 15,8 miljoonaa juutalaista (joista noin puolet Israelissa). Uskon, että alija tulee lisääntymään sitä mukaa, kun vainot raastuvat.

Monien on vielä tehtävä alijansa. Uskon, että se kiihtyy nyt, kun vaino muuttuu yhä raemmaksi. Myös

Yhdysvalloissa, missä osa republikaneistakin horjuu tuessaan Israelille; sanotaan "America First", mutta Raamattu sanoo Israel ensin. Mainita voi myös vastavalitun pormestarin Zohran Mamdanin – antisemiitti ja vasemmistolainen, jolla on juuret Muslimiveljeskunnassa. Käsittelemätön vilinta, mutta New Yorkin noin miljoona juutalaista todella järkytyivät. Johtakoon se siihen, että juutalaiset lähtevät kotiin ajoissa ja ottavat taloudelliset resurssinsa mukaansa. Yhdysvalloissa on yhteensä noin 6–7,5 miljoonaa juutalaista. Suuren osan Yhdysvaltojen BKT:sta kerrotaan olevan juutalaisten omistuksessa. Joulun alla Manhattanilla oli suuri valomainos, jossa luki "Jesuis is Palestinian".

Niin kutsuttu kaksivaltioratkaisu loukkaa Israelin suvereniteettia Samariassa ja Juudeassa. 80 % alueesta, jota kutsutaan Länsirannaksi, on sitä, mitä Raamattu kutsuu muun muassa Siionin vuoreksi (Hesekiel 36:8–11). Tämä on täysin vastoin Jumalan sanaa. Jumalan silmäterää vastaan nousemisella on läpi historian ollut vakavia seurauksia – ja tulee olemaan. Hyökkäykset Israelia vastaan ovat hyökkäyksiä Jumalan sanaa ja suunnitelmaa vastaan. Siksi voimme myös sanoa, että kyseessä

on kapina itse Jumalaa vastaan. Mikä sokeus, mutta tiedämme, että kyse on henkivalloista, jotka haluavat tuhota Israelin.

Israel ja lopunajat

Juuri nyt on aika valmistautua itse ja seurakunnissa olemaan osa sitä, mitä Israelissa tapahtuu, sekä tulevaan alijaan. Israel ja seurakunnat ovat vahvasti yhteenliitettyjä. Kun me kristityt teemme työtä yhdessä (Joh 17) toteuttaaksemme Jumalan suunnitelmaa tuoda juutalaiset kotiinsa, se vaikuttaa suureen lopunajokien satoon. Juutalaisten paluunmuutto on katalyysaattori suurimmalle koskaan näkemällemme herätykselle. Avain tähän herätykseen on sen myöntäminen, että Jumala on uskollinen Israelille antamilleen lupauksille sekä omien rukousten ja toiminnan sopeuttaminen sen mukaisesti. Meidän pakanakristittyjen hengelliset siunaukset ovat erottamattomasti linkitettyjä Jumalan lupauksiin juutalaiselle kansalle (1. Moos 12:3). Jumalan sana on totuudenmukaista ja Hän on uskollinen lupauksilleen.

Kirjoittaja, Fredrik Ekholm on Israelin kunniankansuli.

Tosimies lukee

SISÄLLISSOTA VAI KANSALAISSOTA?

Jugoslavia, Ruanda, Somalia, Sudan, Sri Lanka, Israel. Miksi saman valtion kansalaiset taistelevat toisiaan vastaan? Ja miksi kansalaisten välisestä sodasta on niin vaikea puhua?

David Armitagen teos erittelee kansalaissodan käsitteen muodostumista antiikin Roomasta nykyajan kansainväliseen lainsäädäntöön saakka. Hän kertoo, ettei päämääränsä ole vain kaivaa esiin kansalaissodan historiaa, vaan osoittaa, kuinka olennaisesti se on muovannut näkemyksiämme siitä, miten maailmasta ajattelemme.

Kun ylivoimainen enemmistö viime vuosikymmeninä käydyistä selkkauksista on ollut valtioiden sisäisiä, kansalaissotien ymmärtäminen on elintärkeä osa historiallista kokonaiskäsitystä.

Armitage huomauttaa, että siinä missä filosofi, juristi tai jopa politiikantutkijat saattavat löytää hämmennystä kansalaissota-termistä käytävistä kiistoista, historioitsija haistaa mahdollisuuden. Ja hän on toden totta haistanut sen. Armitage on perehtynyt aiheeseensa antaumuksella, sillä pelkkä johdanto on jo 20-sivuinen ja viite- ja lähdeluettelokin kunnioitettavat 70 sivua...

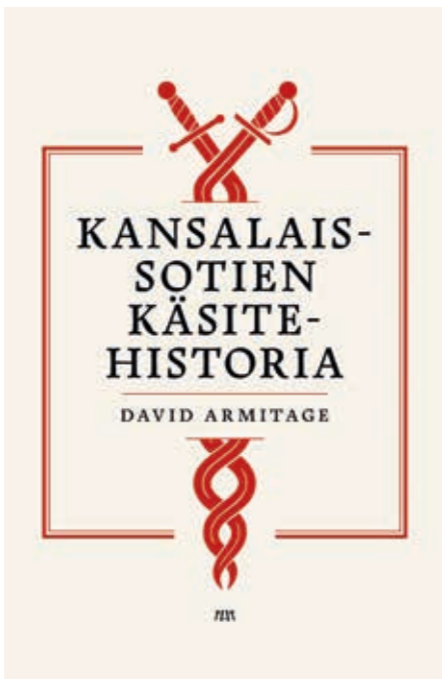
Termin ”kansalaissota” soveltaminen saattaa riippua siitä, onko hallitsija vai kapinallinen, voittaja vai kukistettu, vakiintunut hallitus vai pyyteellinen kolmas osapuoli. David Armitage toteaaakin, että päätös siitä, että meneillään on kansalaissota, saattaa myös määrittää sen, mitä sotalakien ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden kohtia voidaan soveltaa niin taistelun jatkuessa kuin myöhemminkin, kun hyökkääjät tuomitaan ja sotarikolliset mahdollisesti tunnistetaan.

Kansalaissodasta on asteittain tullut ihmisen järjestäytyneen väkivallan laajimmalle levinnyt, tuhoisin ja luonteenomaisin muoto. Armitagen kertoman mukaan kansalaissodan vuosittainen hintalappu on ollut noin 123 miljardia US dollaria eli suunnilleen se, mitä globaalin pohjoisen budjetit käyttävät globaalin etelän talousapuun vuosittain. Ei siis puhuta mistään pikkusummasista. Ei siis liene perusteetonta, että kansalaissotaa on kylmäävästi kuvattu ”takaperoiseksi kehitykseksi”.

Armitage siteeraa arviota, jonka mukaan vuoden 1945 jälkeen maailmassa on ollut 259 selkkausta, jotka ovat nousseet sodan tasolle, ja ylivoimainen enemmistö niistä on ollut maiden sisäisiä selkkauksia. Vuoden 1989 jälkeen vain viisi prosenttia maailman sodista on käyty valtioiden välillä.

David Armitage on käsitehistorian ja kansainvälisen historian professori Harvardin yliopistossa. Kansalaissotien käsitehistoria on ensimmäinen hänen laajasta tuotannostaan suomennettu teos.

Professori kuljettaa tarinaa mielenkiintoisella,

David Armitage
Kansalaissotien käsitehistoria
suom. Tapani Kilpeläinen
niin & näin, 2025

mutta ei välttämättä kaikkein helpotajuisimmalla otteella. Tapani Kilpeläinen on kuitenkin suoriutunut käännösurakastaan kiittävästi. Kirjaa ei voi lukea kertaistumalla kuin rikosromaanina, vaan se vaatii keskittymistä, että pystyy sisäistämään kirjan annin.

Pekka Reinikainen
Kuolema – viimeinen vihollinen
Kuva ja Sana, 2026

VIIMEINEN VIHOLLINEN

Mitä tapahtuu kuolinhetkellämme? Onko sielu kuolematon? Onko totta, että jos uskoo Jeesukseen, ei koskaan kuole? Kysymyksiä todella riittää kuolemaan liittyen.

Elämän ja kuoleman kysymyksiä, joihin harvoin syvennytään. Oma valintamme ratkaisee iankaikkisen kohtalomme, siitä muistuttaa mm. 5. Mooseksen kirja 30:19:

”Minä otan tänä päivänä taivaan ja maan todistajiksi teitä vastaan, että minä olen pannut sinun eteesi elämän ja kuoleman, siunauksen ja kirouksen. Niin valitse siis elämä, että sinä ja sinun jälkeläisesi eläisitte”. Tietokirjailija ja lääkäri Pekka Reinikainen tutkii kuolemaan liittyvään ongelmakenttään totutulla, vankalla otteellaan uusimmassa kirjassaan *Kuolema – Viimeinen vihollinen*.

Reinikainen toteaa heti kirjan alkulehdillä, että 1. Mooseksen kirjassa mainittu ”kuolemalla kuoleminen” merkinnee Jumalaa vastaan kapinoiville ihmisille maallisen ruumiin kuoleman lisäksi ikuista kuolemantuomiota eli sielun päättymistä tuliseen järveen. Raamatun mukaan on ihmisiä, jotka eivät rakasta totuutta, vaan ovat mielistyneet vääryyteen.

– Mikään ei ole muuttunut sitten syntyinlänkeemuksen. Kirjoituksia väännetään kieroon enemmän kuin koskaan aikaisemmin, piispoja ja seurakuntien johtajia myöten, Reinikainen huomauttaa ja painottaa, että nyt on tullut aika seurata ajan merkkejä ja tutkia tarkkaan, mitä Jumalan sanassa lukee.

Läpi koko kirjan hän antaakin pyyhkeitä nykyiselle menolle luterilaisessa kirkossa.

Jumala ei hänen mukaansa koettele vihallaan uudestisyntyneitä, vaan Hänen vihansa kohdistuu niihin, jotka ovat torjuneet evankeliumin. Vaikka nykyisen maailmanajan vainotut kristityt ymmärtävät nämä asiat ja ottavat ne todesta, maamme piispainkokous ei Reinikaisen mukaan enää keskity parannuksen teon ja pyhityksen opettamiseen, vaan on luopunut terveestä opista.

Ikuista nuoruutta palvova yhteiskunta haluaa Reinikaisen arvion mukaan kieltää kuoleman olemassaolon, josta seurauksena esimerkiksi vanhenemista torjuva plastiikkakirurgia on valtaisa liiketoimintaa.

– Kuolema on epäselvä ihmisille siksi, että nykyisaarnaajat eivät juurikaan enää varoita kuulijoihin katoituksen kauheudesta, vaan anniskelevat alttarilta alennusmyynnissä olevaa armoa – tai jopa julistavat, että kaikki kyllä pelastuvat täysin riippumatta siitä, mitä tekevät tai mihin uskovat! Pekka Reinikainen julistaa. Useimmat tämän päivän vanhimmat, kirjanoppineet ja ylipapit sekä teologiset opinahjut ovat hänen mielestään tuhonneet Raamatun arvovalan liberaaliteolo-

Tosimies lukee

giallaan. Reinikainen toteaaakin, että ajanviete ja viihde ovat tulossa kirkossa Jumalan sanaa tärkeämmäksi. Hän muistuttaa vielä baptistisaarnaaja Charles H. Spurgeonin sanoista, että tulee aika, jolloin paimenet eivät enää kaitse lampaita, vaan klovnit viihdyttävät vuohia.

Pelastusta ei kuitenkaan ole ilman Pyhää Henkeä. Nykymaailmassa synty-sana on valitettavasti muutettu ”vapaudeksi”. Pekka Reinikainen kuitenkin muistuttaa, että synnin palkka on kuolema. Eli jos emme kadu syntejämme, tee niistä parannusta ja pyydä niitä anteeksi ja usko Jeesuksen sovitustyöhön, sielumme joutuu kuolinhetkellä helvettiin!

Kirja pistää lukijan todella ajattelemaan omaa kohtaloaan ja suhtautumistaan Raamatun sanaan – mikä varmaan onkin sen päätavoite.

SOTA ILMAN SANKAREITA

Aavikon skorpionit on Hugo Prattin vuosina 1969–1984 piirtämä Toiseen maailmansotaan sijoittuva viisiosainen sarjakuvasarja, joka kuvaa sodankäyntiä imperialismin, vallankäytön ja yksilön moraalisten valintojen näkökulmasta. Se tarkastelee sodan mielettömyyttä revisotilaan näkökulmasta ja purkaa sankaruuden ja imperialismin myyttejä. *Aavikon skorpionit 2 – Piccolo chalet* syventää ensimmäisestä albumista tuttua maailmaa, jossa sota ei näyttäydy sankaruutena vaan järjestelmänä, joka kuluttaa ihmisiä ja miten selviytyminen edellyttää kompromisseja, joilla on seurauksensa. Aavikko ei tarjoa turvaa eikä selkeitä rintamalinjoja, ja liittolaisuudet osoittautuvat tilapäisiksi. Hahmot joutuvat arvioimaan lojaalisuutensa ja vastuunsa yhä uudelleen. Tarina sijoittuu vuoteen 1941 ja Itä-Afrikkaan. Italia miehittää Etiopian ja Eritrean alueita. Puolalainen luutnantti Vladimir Koinsky kuuluu aavikon skorpioneihin, brittiarmeijan tiedustelu- ja taisteluyksikköön, jonka tehtävät liikkuvat virallisen sodankäynnin ja epävirallisen vallankäytön rajamailla. Kun italialaiset pommittavat brittien asemapaikkaa, Koinsky joutuu eroon joukostaan. Pakomatalla Ranskan Somalimaassa hän kohtaa sodan näyttämön eri toimijoita: vastarintaliikkeeseen kytkeytyneen ranskalaisen luutnantti De la Moten, teatraalisen italialaisen komentaja Palchettin sekä tinkimättömän aavikkosoturi Danakil Cushiin. Hahmot edustavat kilpailevia ideologioita, intressejä ja selviytymistapoja.

Aavikon skorpionit 2 on jännitteinen ja intensiivinen sarjakuva-albumi lukijoille, joita kiinnostaa myös historia ja yhteiskunta. Albumi toimii itsenäisenä kokonaisuutena, mutta palkitsee erityisesti sarjan ensimmäisen osan lukeneet.

Aavikon skorpionit -sarja kuuluu Prattin kes-

Hugo Pratt
Aavikon skorpionit 2
suom. Heikki Kaukoranta
Kustannus Jalava, 2025

keisimpiin töihin, mutta sitä ei ole aiemmin julkaistu suomeksi kokonaisuudessaan. Kustannus Jalava on kustantanut Hugo Prattin sarjakuvia yli 40 vuotta.

Seikkailusarjakuvat kuuluvat jokaisen tosimiehen lapsuuteen ja nuoruusvuosiin, mutta ne toimivat erinomaisesti myös ”kypsemmällä iällä” – tarinoiden sisältöön purettu aivan eri tavalla ja saa tietenkin niistä myös irti entistä enemmän. Sarjakuvien lukemista ei siis tarvitse hävetä...

Susanna Kokkonen & Jani Salokangas
Exodus osa 1
Juutalaisen kansan matka aikojen halki
ICEJ Suomen osasto, 2025

JUUTALAISEN KANSAN MATKA

Holokaustin asiantuntija filosofian tohtori Susanna Kokkonen ja ICEJ Suomen toiminnanjohtaja Jani Salokangas ovat yhdessä toteuttaneet vaikuttavan julkaisun *Exodus* juutalaisen kansan matkasta aikojen alusta.

Ajatus tällaisesta julkaisusta syntyi tekijöiden kertoman mukaan tarpeesta. Antisemitismin voimistuminen ja toisaalta aiheen käsittelyn väheneminen kouluissa ovat luoneet huolestuttavan aukon ihmisten ymmärryksen.

– Siksi historian esiin tuominen ei ole vain perusteltua, vaan välttämätöntä, toteaa Jani Salokangas, ja kertoo julkaisua toimitetun useisiin oppilaitoksiin opetuksen tukemiseksi.

Exodus ei ota teologista kantaa, vaan rakentuu historialliselle pohjalle. Tavoite on avata, jäsentää ja tehdä ymmärrettäväksi kokonaisuus, joka liian usein jää pirstaleiseksi tai jopa sivuutetuksi.

Julkaisu kuljettaa lukijan syvälle juutalaisen historian vaiheisiin aina Rooman valtakunnan ajoilta toisen maailmansodan päättymiseen asti. Suurimmalle osalle meistä ovat juutalaiskansan kärsimykset tulleet tutuksi holokaustin kautta, mutta tämä julkaisu todistaa, kuinka juutalaisia on vainottu kautta aikojen.

Exodus on erittäin laadukkaasti toimitettu, teksti ei ole pitkää puuduttavaa historianlentoa, vaan koostuu lukuisista lyhyemmistä osista, joita elävöitetään varsin monipuolisella kuvamateriaalilla. Juuri tuon kuva-aineiston keräämisessä on varmasti ollut oma haasteensa, mutta loistavasti on tekijätiimi onnistunut. Myös julkaisun taitto on todella hatunnoston arvoista, jokainen aukeama on rakenneltu värikkääksi, mielenkiintoiseksi kokonaisuudeksi, josta lukija pääsee ahmimaan tietoa.

Julkaisu on kokonaisuudessaan ICEJ:n Suomen osaston tuottama. Toki kuvitettuja historiallisia julkaisuja löytyy markkinoilta muitakin, mutta *Exodus* erottuu joukosta selkeällä rajauksella, se keskittyy johdonmukaisesti juutalaisten historiaan.

Exodus tarjoaa sekä asiantuntevaa tietoa että koskettavia kertomuksia. Teos puhuttelee ja syventää ymmärrystä antisemitismin monikerroksisesta historiasta. Julkaisu sopii kaikenikäisille lukijoille, joita kiinnostavat historia, antisemitismi sekä se, mitä menneisyydestä voidaan – toivotavasti – oppia nykypäivää varten. Runsas kuvitus helpottaa nuoremman lukijan sisäänkäyntiä juutalaisten historiaan.

Tämä on ensimmäinen osa, toinen osa ilmestyy myöhemmin toukokuussa, ja se keskittyy ajanjaksoon toisen maailmansodan lopusta nykypäivään. Jäämme jännittyneenä odottelemaan kakkososan ilmestymistä, mutta siitä lisää kesäkuun Tosimiehessä.

Kimmo Janas

Tosimies lukee

MYRKYILLÄ TAIVAASEEN

Ostin kirjan Suomalaisen kirjakaupan poistokorista. Heräteostos. Kirja kertoo pastorista, Jim Brazzillista, joka oli yli 20 vuoden ajan kuolemaan tuomitujen rinnalla juuri ne viimeiset tunnit kuoleman hetkeen asti. Kirjan toimittanut Carina Bergfeldt on nauhoittanut hänen ja pastorin tapaamiset. Kaikesta huokuu, että heistä tuli ystävät, luottamus ja kiintymys.

Lukija havaitsee pian, että pastori oli ihminen, jonka kohdattuaan ihminen kokee elämänsä muuttuvan, ei ole sama tapaamisen jälkeen. Jeesus on etusijalla pastorin elämässä – yllätyin, koska luulin ostavani dekkarin.

276 teloitusta! Jonakin päivänä kaksi. Pastori oli työkseen läsnä. Voiko ihminen olla tolkuissaan nähdessään sen yhden ainoankin teloituksen? Kuitenkin tiedämme tosiasian ja kirjassa kerrotaan, kuinka vangin sekä uhrin omaisia oli katsomassa ikkunan takana viimeistä toimenpidettä. He kuulivat ja näkivät myös vangin viimeiset sanat, kuoleamisen, lääkärin toteamuksen ja pastorin viimeisen kosketuksen. Moni katsoja uhoi kosta, murhaajan kuolema ei ollut tarpeeksi julmaa, ei riittävästi tuskaa ja kärsimystä. Ja miksi murhaaja sai tukea ja huolenpitoa loppuun asti – toisin kuin uhrin omaiset. Pastori oli viimeisinä työvuosinaan uhrien tukijärjestön palkkaamana ja tiesi, miten hankalaa heidän elämänsä jatkuminen oli. Lisäksi he ja jopa omaiset olivat sitä mieltä, että hyvä kun kurja poistettiin, ei enää voi vahingoittaa ketään. Moni kuolemaantuomittu sai julkisuutta ja mielenosoituksia, media nosti esille syyt ja syyllisiä.

Teloitus tapahtui kolmella eri myrkyllä; kirja kertoo Texasista, osavaltiossa on kuolemantuomio käytössä. Jossakin toisessa osavaltiossa oli sähkötuoli ja kirjassa kerrotaankin yksi tapaus. Kovin kamala toistettavaksi. Emme aina ymmärrä miten raakaa ihmisen elämä voi olla – ilman sähkötuoliakin. Kuolemantuomion puolesta tai vastaan mielipiteet ovat olleet aina ristiriitaisia. Pastori puolsi elämää: elämä on aina kunnioitettavaa ja arvokasta, siitä huolimatta, että joku teloitetaan. Voimme istua syöpäsairaana kuolinvooteella, emmekä voi pelastaa sairasta kuolemasta; entä kun tuomioistuimien lukee lain mukaisen rangaistuksen ja pastori istuu vieressä, eikä voi mitään muuttaa tai pelastaa kuolemasta. Ehkä tässä on avain, jonka asenteen varassa mies jaksoi työssään – ja Jumalan avulla. Loppuun palaminen tuli myöhemmin, kun uhrien omaisten auttaminen turhautti.

Miten kuolemaan tulisi suhtautua, on yleismaailmallinen trauma, emme kaikki ole varustettu samanlaisilla tunteilla ja ymmärryksellä. Aihe on aina vaikea, varsinkin, kun omalle kohdalle tulee, ja kosta voisi pohtia sivukaupalla. – Luin

eräästä naisesta, joka sai shokin kun hänen karnialintunsa oli joutunut kissan repimäksi. Kyse olikin hyvin syvällä, tiedostamattomalla tasolla olevasta ajatuksesta: hänhän voi kuolla ja kohdussa kasvava vauva voi kuolla. Kirjoittaja selitti: sinulle paljastettiin synnin, pimeyden ja kivun elämää tuhoava voima, se tuhoaa elämän ytimestä kauneuden ja sopusoinnun ja raastaa surua.

Kuitenkin linnun kuolema voi kirkastaa kuoleman myyttisyyden ja yleismaailmallisen merkityksen. Hyvin syvästi. Jos kieltäydymme kohtamasta kuoleman arkipäiväisyyttä – me kuolemme – se voi järkyttää, jopa pikkulinnun kuolema, sitäkään kokemusta väheksymättä. ”Luulemme kestävämmä kaikenlaista, mutta tämä Jumalan luoma astia on hauras ja arvokas...”

Kuolemantuomiosta pastori totesi: ”Olisi parempi, jos minulla olisi valta sanoa ’älä tapa’”. Selittänee, että murhaajalle tämä laki olisi pitänyt lukea vuosia aiemmin – ehkä hän oli kuullut mutta ei tiennyt. ”Kuolemantuomio ei täytä kenenkään tarpeita. Kuolema vain erottaa perusteellisesti. Uhria ei voi herättää henkiin... Omaiset eivät hyödy millään tavalla. Kuoleman kanssa ei ole voittajia. ...tuomitut tarvitsevat Jeesusta...” Tämä on työ, jossa ei voi väsyä, siksi siinä oltava siunaus mukana, kutsumus, johon Jumala antaa voimansa. Hyvin monet vangit tulivat uskoon, tai olivat sellivuosinaan tulleet uskoon. Heillä oli syvä rauha asettuessaan kuolinpedille. Jotkut vangit olivat olleet vankilassa vuosikymmeniä, ennen kuolemantuomion julistamista – tätä en käsittänyt, mutta se on USA. Koska oikeusprosessi voi kestää vuosia tai tulee esiin jotain uut-

Bergfeldt Carina, Keskusteluja kuolemansellissä Atena, 2024

ta, omaisen tuska toistuu ja uudistuu. ”...uhrin elämässä kaikki palautuu tuskaan... uhrin kaikki pahat tunteet yhdistävät hänet tekijään, yhteys ei katkea, vaan myrkyttää koko elämän...”. Uhrin (usein raiskaus) selviytymisen prosessiin pitää kuulua uhrina olemisen jälkeen kokemus selviytyjänä ja lopuksi elämä taistelijana. Tähän prosessiin ainakin USA:ssa tuntui olevan heikosti resursseja. Israelissa ja Suomessakin ainakin luvataan traumaterapiaa ja tunnustetaan PTSD-oireet; saako oikeaa ja tarpeeksi tukea on eri asia.

Pastorin työhön kuului sovittelutapaamiset, jota anoi uhrin omaisen, yleensä saattoi olla äiti, jonka lapsi oli ollut murhaajan käsittelyssä. Parhaita kohtaamisia olivat olleet sellaiset, joissa uhrin äiti antoi anteeksi ja halusi halata lapsensa murhaajaa. Kumpikin oli uskossa, joten heillä oli yhteinen kieli puhua asiasta. Halaaminen, sen paremmin kuin muukaan kosketus oli kielletty, mutta oli poikkeuksia. Vanki itki ja väitti, ettei ole anteeksiannon arvoinen. Tätä ei voi käsittää, jos ei itse ole kokenut tuota tuskaa, jonka näissä kohtaamisissa kumpikin osapuoli käy läpi.

”...oikeudenmukaisuus on sitä, että saa, mitä ansaitsee. Laupeus sitä, että ei saa sitä mitä ansaitsee, ja armo sitä, kun saa jotain, mitä ei ansaitse.” Behringer nousi autosta, katsoi taivaalle ja veti syvään henkeä. Sitten hän sanoi, että oli hyvä päivä kuolla ja astui ovesta hymyillen.”

Pastorin työ oli palkitsevaa, kun ihminen muuttui, uhrin tai uhrin omaisen elämä jatkui, hän voimistui. Moni kuitenkin jäi katkeruuteen, tiedämme, ettei kosto koskaan tyydy ja ihminen ei voi hyvin. ”Lopulta tulee hetki, jolloin ihminen ei enää halua kantaa sydämessään vihaa ja saadakseen rauhan pitää antaa anteeksi toiselle”. Sehän on selvä: pitää ajatella oman elämän hyvinvointia, koska loukkaaja tai tuo murhaaja ei välitä pätkäkään, miten toinen voi.

Anteeksiantaminen toikin paljon ajatuksia kirjailijalle, jonka oli vaikea prosessoida oman elämänsä kipuja, mutta hän muuttui. Itse voisinkin kuvata anteeksiantamattomuutta ja kosta myös kivirekenä tai raskaana reppuna kiviä täynnä, näitä vedetään elämään mukaan ja joskus ihmetellään, miksi elämä on niin raskasta. Kirja on pysäyttävä ja jo ensi aukeama sai suorastaan lumoutumaan. Aihe on erittäin rankka – jo senkin takia, että joku tekee ammatikseen, työkseen tällaista. Olla osallisena myrkkuryiskeitten kanssa, vartijana, lääkärinä. Ja pastorina. Toivottavasti Suomenkin vankiloissa on kristillisen arvon ja tuonpuoleisen elämän ymmärtäviä työntekijöitä niin papeissa kuin vartijoina ja johtajina, vaikka ketään ei tapeta. Jokainen elämä on arvokas ja kunnioitettava – ei elämä pääty kuolemiseen hetkeen ja siksi pitää kertoa elämästä kuoleman tuolla puolella.

Kaija Ristamäki

Tosimies lukee

MAAKUNTALEHDESTÄ KASVOI MEDIAKONSERNI

Suomen uutismediasta puhuttaessa monille tulee ensimmäisenä mieleen Yle ja Sanoma-konserni, joista jälkimmäiseen kuuluvat muun muassa Helsingin Sanomat ja Aamulehti. Näiden lisäksi markkinoilla on miltei vaivihkaa kasvanut Keskiuomalainen-konserni, joka on tällä vuosituhanella noussut merkittäväksi tekijäksi ostamalla maakuntalehtiä ja paikallislehtiä.

Keskiuomalainen saa ansaitsemansa huomion syksyllä 2025 julkaistussa Elina Grundströmin kirjoittamassa kirjassa ”Tehtävä Keski-Suomessa” – Vesa-Pekka Kangaskorpi ja kaikkien aikojen mediavallankaappaus”. Kirjassa on oikeastaan kaksi punaista lankaa. Se kuvaa mielenkiintoisella tavalla keskiuomalaisen maakuntalehden kasvua pörssinoteeratuksi mediakonserniksi ja samalla se on henkilökuva Vesa-Pekka Kangaskorvesta ja tämän noususta eduskunnan virkamiehestä Keskiuomalaisen suuromistajaksi ja toimitusjohtajaksi ja sen myötä valtakunnalliseksi mediavaikuttajaksi. Kirja on myös sukupolvtarina, jossa kuvataan maakuntalehden muuttumista aiempien sukupolvien aatteellisesta maaseudun tiedotusvälineestä pörssinoteeratuksi sijoituskohteeksi, jolta odotetaan rahallista tuottoa joko osinkojen tai osakkeen kurssinousun muodossa.

Kirja on oivallinen johdatus Suomen mediamaailmaan, joka on epäterveellä tavalla kes-

Elina Grundström Tehtävä Keski-Suomessa Siltala, 2025

kittynyt. Omistuksen keskittymisestä johtuen valtiollinen Yle ja Helsingin Sanomat maakuntalehtineen hallitsevat julkista keskustelua, joka on monen arvostelijan mielestä usein yksipuolista ja säilyttään punavihreää. Samalla kirja kuvaa median murrosta, jossa alan yhtiöiden omistus keskittyy, painettujen lehtien levikki supistuu, investoinnit digitaalisiin kanaviin lisääntyvät ja

journalistien työtaakka kasvaa toimitusten henkilömäärän supistuessa kannattavuuspaineiden vuoksi.

Median murros jätti Keskiuomalaiselle kaksi vaihtoehtoa, osta tai tule ostetuksi. Yritys valitsi näistä ensimmäisen ja ryhtyi vuosituhanen vaihteessa ostamaan paikallislehtiä ja muita pieniä mediayrityksiä suorastaan hengästyttävällä tahdilla. Keskiuomalaiselle avautui luonteva etenemisväylä printtimediassa, kun iso Sanoma-konserni ryhtyi hakemaan kasvua oppimateriaaleista ja Alma Media keskittyi digitaalisten liiketoimintojensa kasvattamiseen. Viime vuosina myös Keskiuomalainen on ryhtynyt kiihtyvästi myymään lehdistään myös digitilauksia, joiden toivotaan kompensoivan painettujen lehtien levikin laskua.

Kirja kertoo myös Keskiuomalaisen pörssitai-paleesta, joka alkoi listautumisesta vuonna 1999. Keskiuomalainen on jäänyt Helsingin pörssissä jossain määrin isompien mediayritysten Sanoman ja Alma Median varjoon, koska sijoittajat ovat pitäneet vahvasti printtimediaan keskittyneen kansallisen mediayhtiön kasvunäkymiä rajallisina. Keskiuomalainen on kuitenkin profiloitunut hyvänä osingonmaksajana, joka on tuonut hyvinvointia kotimaakuntaansa. Kirja kertoo, että osinkotuotoilla moneen keskiuomalaiseen perheeseen on hankittu uusi auto.

Ilkka J. Virtanen

AVAINRUKOUS

”NIMESIN SEN AVAINRUKOUKSEKSI.
SE ON AUTTANUT MINUA
KOHTAAMAAN VAIKEATKIN
ARJEN HAASTEET.”
- ARTO SÄDEAHO -

AVAINRUKOUS- KIRJA
OVH 22€ +POSTIKULUT

TILAUKSET SÄHKÖPOSTIIN: INFO@GNN.FI
LAITA OHEEN NIMI, OSOITE JA PUH.NRO.

TARJOUS 5-10 KPL PAKETEISTA, KYSY LISÄÄ!

▲ Kananpojan sisäfilee Nashville hot paketissa on 400 g eli 7-9 sisäfileepalaa.

Uutuusherkkuja testaillen

Kimmo Janas

HKFoods on taas lanseerannut uusia tuotteita markkinoille. Päätimme ottaa pari tuotetta pikatestiin.

Koska perheen naisväki pahaksuu possun syöntiä – onneksi joulua lukuun-

ottamatta – otimme tarkasteluun kaksi kanauutuutta, Kariniemen Kananpojan sisäfilee Nashville hot ja Kariniemen Kananpojan Minuuttipihvi itämainen Zaatar.

Kummatkin tuotteet ovat tietenkin aina suomalaista, ilman antibiootteja kasvatettua kanaa.

Mitenkäs se McDonald'sin takavuosien mainos menikään: ”Syökää kanaa, syökää kanaa”.

Joten ei kun keittiöön kokkailemaan!

Kana-pastasalaatti ”Nashville Style”

Kariniemen Kananpojan sisäfilee Nashville hotin pintamausteessa (mm. maissirae, sipuli, valkosipuli, chili, mustapippuri, savustettu paprika ja cayenne) on mukavasti rapeutta ja sitä nashvilleläistä potkua. Tuote on laktoositon ja gluteeniton, mutta onneksi ei sentään maunon. Pakkauksessa on 7-9 sisäfileepalaa.

Otetaan kananpojan sisäfileet huoneenlämpöön noin 30 min

ennen kypsentämistä. Varataan sisäfileiden lisäksi 300 g pasta, 1,5 dl majoneesia, varsiselleri, pieni punasipuli, suippopaprika, ruokaluskallinen cajunmaustetta, eikä pieni chilikään ei ole haitaksi.

Huuhdellaan ja leikataan varsiselleri ohuiksi viipaleiksi. Kuutioidaan sipuli ja paprika.

Keitetään ja valutetaan pasta pakkauksen ohjeen mukaan. Jäähdytetään kylmässä vedessä.

Sekoitetaan pasta, vihannekset,

majoneesi ja cajunmauste keskenään.

Paistetaan kananpojan sisäfileet kypsäksi kuumalla paistinpannulla tilkassa öljyä kolmisen minuuttia kummaltakin puolelta. Kypsennys onnistuu toki airfryerissäkin 180°C kymmenisen minuuttia.

Leikataan sisäfilee suupaloiksi ja sekoitetaan salaatin joukkoon.

Viimeistellään pastasalaatti esimerkiksi sellerin lehdillä.

Ja sitten vaan haarukoidaan ääntä kohden... Herkullista!

Za-atar kananpoikaa ja Lähi-idän kikhernesalaatti

Entäpä tämä toinen uutuus? Kariniemen Kananpojan Minuuttipihvi itämainen Zaatar on ohut, fileestä valmistettu pihvi, joita pakkauksessa on 3-4 kappaletta. Rapea, pintamaustettu minuuttipihvi sopii moniin nopeisiin, toisin sanoen kiireisen toimittajankin kanaruokiin, esimerkiksi pasta-annoksiin, salaateihin ja vaikkapa pitaleipään maustetun jugurttikastikkeen kanssa.

Kokeillaanpa tällä kertaa paistettua kananpoikaa värikkään kikhernesalaatin kanssa.

Salaattia varten varataan 150 g kikherneitä, puolikas kurkku, paprika, avokado, ruukku minttua ja ruukku lehtipersiljää.

Kuutioidaan kurkku, paprika ja punasipuli. Poistetaan avokadosta kivi ja leikataan hedelmäliha kuutioiksi. Silputaan minttu ja lehtipersilja. Huuhdellaan ja valutetaan kikherneet.

Yhdistetään salaatin ainekset kulhossa.

Salaattikastikkeeseen, vinegrettiin tarvitaan 1 dl oliiviöljyä, 3 rkl sitruunamehua, 2 rkl hunajaa ja puolikas teelusikallinen suolaa.

Mitataan ainekset kannelliseen

purkkiin ja ravistetaan oikein tosimiesmäisesti. Ja sitten sekoitetaan vinegretti salaatin joukkoon.

Paistetaan Minuuttipihvit tilkassa rypsiöljyä noin 2-3 minuuttia per puoli, kunnes ne ovat kauniin värisiä ja mehukkaana kypsiä. Tässäkin voi halutessaan käyttää airfryeriä.

Tarjotaan paistettua minuuttipihvit raikkaan kikhernesalaatin kera.

Pakko myöntää, että vaikka tosimiehet usein välttelevät salaatteja, tämä resepti todella pelittää.

Kun kotitilan kananpoika kohtaa Lähi-idän mausteet, syntyy todella toimiva makupari!

Possu vie kielen

Mutta kyllähän se tosimiehen liha on kuitenkin kovin heikko kiusaus-ten edessä...

Eli päätin nopeasti testata vielä Viljajorsaan unnikyljykset.

Varataan kaksi oksaa rosmariinia, 4 dl ruokakermaa, voita ja ruokaöljyä, suolaa ja mustapippuria.

Kuumennetaan rypsiöljy ja voi paistinpannulla. Kun voi rupeaa vaahtoamaan, lisätään pannulle rosmariinin oksat sekä kyljykset.

Ruskistetaan kyljyksiä molemmin puolin, kunnes pinta saa kauniin värin. Siirretään ne uunivuokaan.

Lisätään pannulle kerma ja kiehautetaan. Maustetaan suolalla ja mustapippurilla.

Kaadetaan kermakastike kyljysten joukkoon ja kypsennä kyljykset murean pehmeiksi 160-asteisessa uunissa noin 25 minuuttia.

Tarjotaan mehevät possun kyljykset vaikkapa parmesaanilla maustetun perunamuusin ja kermakastikkeen kera.

HKFoodsin mukaan kahden kyljyksen paketti sopii pienemmille talouksille, mutta kyllä tosimies voi pistellä ne menemään yksinäänkin...

TOSIMIES
Euroopan vanhin kristillinen miestenlehti
– miesten asialla jo vuodesta 2001 lähtien

6 numeroa vuodessa vain 40 euroa!

Tilaa ilmainen näyttenumero!
www.tosimies-lehti.fi

50 KRELLI
Vuotta
KRISTILLISTÄ ELÄKELÄISTOIMINTAA

KRELLI
Kristilliset eläkeläiset ry
WWW.KRELL.FI

▲ Noin 480 gramman HK Viljajorsaan unnikyljyspaketissa on kaksi mehevää kyljystä.

smart #5

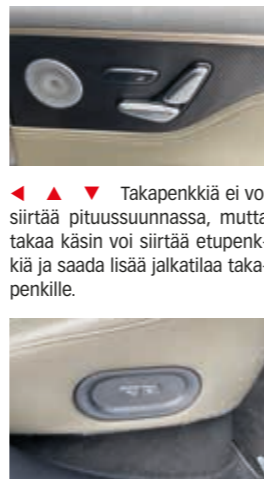
Kimmo Janas

Pakkasten saavuttua viimein Suomenkin otimme koeajoon uuden smart #5, joka ei selvästikään pitänyt koleista ajokeleistämme.

Kääpiöautoista tunnettu Smart syntyi Daimler-Benzin ja sveitsiläisen kellonvalmistajan Swatchin yhteisyrityksenä vuonna 1994. Swatch kuitenkin vetäytyi hankkeesta ennen kuin yhtään autoa pääsi sarjatuotantoon. Mercedes-Benzin virallinen maahantuojaja Veho Group aloitti smartien maahantuonnin Suomeen vuonna 2003. Monen vuoden hiljaiselon jälkeen Daimler aloitti vuonna 2019 yhteistyön kiinalaisen Geelyn kanssa ja perusti tuotantolaitoksen Kiinaan. Samalla tehtaalla valmistetaan nykyään myös Geelyn ja Volvon yhteinen luomus Polestar.

Tilava auto

Nykyiseen täyssähköiseen smart-mallistoon kuuluu kolme mallia; smart #1, smart #3 ja tämä malliston

▲ smart #5 Summit Editionissa on 20-tuumaiset vanteet, jotka antavat sopivasti äijämäistä ilmettä. Taka- ja etuvalloissa on yhtenäinen muotoilu. Jarruvalot muodostuvat 56 ultra-infrapuna-LED-lampusta, joiden aallonpituus on 624 nm, joka varmistaa selkeän ja häikäisemättömän varoitusvaikutuksen.

◀ Ohjauspyörä on tanakka ja sopii suomalaisen tosimitiehen hypyysiin.

suurin, smart #5. Meillä koeajossa ollut versio oli nelivetoinen Summit Edition, jonka omapaino on ruhtinaalliset 2370 kg eli ei mikään keijukainen. Pituutta järkäleellä on 4695 mm, leveyttä 1920 mm ja korkeutta 1705 mm. 2900 mm akseliväli mahdollistaa isot sisätilat ja hyvät jalkati-

◀ ▲ ▼ Takapenkkiä ei voi siirtää pituussuunnassa, mutta takaa käsin voi siirtää etupenkkiä ja saada lisää jalkatilaa takapenkille.

lat niin taakse kuin eteenkin.

Paitsi, että menopelissä on hyvät tilat ja kattava varustus, auton latausominaisuudet ovat ehdottomasti sähköautojen huippuluokkaa, 800 voltin arkkitehtuuri mahdollistaa 400 kW:n lataustehon – 10-80 % lataus ottaa vain 18 minuuttia. Akun esivalmistelu latausta varten voidaan suorittaa joko navigoinnin kautta tai kytkemällä esivalmistelu/akun lämmitys manuaalisesti.

Potkua löytyy

Tehoja tästä smart #5:stä irtoaa kunnioitettavat 588 hevosvoimaa ja vääntöäkin 643 Nm. Eikä tarvitse pelätä auton jäävän jalkoihin liikennevaloissa, sillä kiihtyvyys nolasta sataan on huppeat 4,9 sekuntia. Ei muuten paha perheauto! Toimintamatkalupaus kevyellä kaasujalalla on 540 km. Paukkupakkasilla range tietenkin lyhenee selvästi.

Meidän koeajamassamme Summit Editionissa on vakiona sähköinen vetokoukku, joka voidaan aktivoida niin keskusnäytöstä kuin

▼ Oven aukaisu tapahtuu napista painamalla, jonka käyttö vaati hieman harjoittelua.

▼ Vielä 81 prosentin kohdalla smart lataa huppeasti 125 kW:n vauhdilla.

▲ Konepellin alta löytyy tässä nelivetomallissa valaistu 47 litran frunk. Takavetoisissa malleissa tila on 72 litraa.

tavaratilassa olevasta painikkeesta. Smart #5:llä on segmentissään korkea hinauskapasiteetti eli 1600 kg vetokyky.

Puheripulia

Sisätilojen keskipisteinä on moderni HMI-järjestelmä. Se on varustettu 25,6-tuumaisella lisätyn todellisuuden heijastusnäytöllä, 10,3-tuumaisella täysvärillä Ultra HD LCD-mittaristolla ja kahdella 13-tuumaisella AMOLED 2.5K -näytöllä.

Kosketusnäytön takana olevan tietoviihdejärjestelmän opiskelu vie toki oman aikansa ja ajon aikana sitä ainakaan ei kannata ruveta opiske-

▼ Keskusnäytön vieressä on matkustajalle oma näyttö, josta voi katsella vaikka videoita. Näyttöä on kallistettu oikealle sen verran, ettei se häiritse kuskin ajon keskittymistä.

▼ Mittaristossa avatar-leijona juoksee latauksen tahtiin.

▲ ◀ Useimmille meistä tulee smartista mieleen tämä alkuperäinen, vuonna 1998 lanseerattu kääpiöauto, smart fortwo. Moottorivaihtoehtoja olivat 37 ja 45 kW. Uusi 4, 7 -metrinen smart #5 on jo aivan toista kokoluokkaa.

▲ Takana on tilaa penkkien pystyasennossa 630 litraa, ja kun penkit kaataa alas, tilaa löytyy jo 1530 litraa.

lemaan.

ChatGPT-tekoälypohjainen ääniohjaus mahdollistaa kuskin käyttäen erilaisia lähteitä tarjotakseen tarkkoja vastauksia lähes mihin tahansa kysymykseen. Viedessäni israelilaista vierastani lentokentälle, ääniohjaus kuunteli keskustelunamme kiinalaisista ja korealaisista autoista, ja alkoi yllättäen luetella tärkeimpiä eroja kyseisten maiden välillä. Eikä meinannut millään lopettaa pulinaansa...

Yhdistettynä smartin älykkäisiin avatareihin kuski voi ohjata keskeisiä toimintoja pelkästään äänellä – niin puhelut ja viestit kuin musiikki, me-

dia, ilmastointi, navigointi, henkilökohtaiset asetukset yms.

Nautittavaa tyyliä

Smart #5:llä ajaminen on todellista nautintoa. Ajotiloja (eco, comfort, sport) voi vaihdella keskikonsolin näytöltä omien mieltymysten mukaan. Meillä kokeillussa nelivetomallissa voi myös valita erilaisten voimansiirtovaihtoehtojen välillä; lumi, hiekka, muta, kivikkoinen maasto ja mukautuva tila.

Ja vaikka kyseessä onkin ns. kutumaasturi, voi #5:llä ajaa myös hieman huonommassa maastossa; maavara on 19 cm ja kahlusvyövyys poikkeuksellinen 50 cm eli pienemmät lätäkököt ylittyvät kevyesti.

Sisätilat, jossa on monia Mercedes-Benzistä tuttuja elementtejä, ovat varsin hiljaiset. 5,96 mm paksunnetulla äänieristyslasilla on saatu melunvaimennusta jopa 5-8 dB. Autossa on kaikkiaan 36 eristettyä paikkaa ääntä vaimentavalla materiaalilla eli ns. artikulaatioindeksi on huiimat 86,5 %.

Ei pakkasen ystävä

Oikeastaan ainoat ongelmat viikon koeajossa liittyivät ovien aukaisuun. Smartissa on valitettavasti yleistyneet sisään painuvat ovenkahvat, jotka ponnahtavat ulos, kun kuski lähestyy autoa. Siis ponnahtavat, jos sille päälle sattuvat...

Kovimpien pakkasten aikana kahvat eivät suostuneet inahntamaan, vaan pysyivät tiukasti kiinni – eivät toki jääntyneenä, mutta järjestelmä ei vaan katsonut sopivaksi

▼ Tällä kertaa ovenkahva pysyi auki tarpeeksi kauan, eikä jättänyt kuskin nappeja väliin...

nostaa niitä.

Toinen vaihtoehto oli, että kahva nousi ulos, mutta napsahti takaisin kiinni, ennen kuin ehdin tarttua siihen. Parhaimmillaan #5 remppasi kahvoja ulos-sisään peräti kuusi kertaa ennen kuin rauhoittui. Latausluukkukin napsahti kiinni pari kertaa, ennen kuin ehdin kytkeä latauspistoolin kiinni. ;)

KGM MUSSO EV

Kimmo Janas

Testasimme ison kiinalaisen Maxus eTerron 9:n joulukuun 2025 lehdessämme. Vaikka kokemus oli mukava, 80 000 euron hinta lienee useimmille avolavaa haikaileville liian kova.

Nyt on kuitenkin tarjolla huomattavasti edullisempi eteläkorealainen KGM Musso EV. Auton koko ei suinkaan ole Maxuksen luokkaa, mutta toisaalta 50 000 euron hinta maistuu erittäin mukavalta.

Tilaa löytyy

Heti ensisilmäyksellä huomaa mu-

Varsinkin Jenkeissä suositut avolavat eivät ole oikein saaneet jalansijaa meillä, kiitos varsin rankan verotuksemme – varsinkin jos haluaa kunnan takapenkit. Mutta nyt alkaa markkinoille ilmestyä sähköisiä avolavoja, joten tilanne tulee helpottumaan suomalaiskuskeillekin.

kavan yllätyksen verrattuna useimpiin sähköautoihin – Mussossa on kunnan perinteiset ovenkahvat, ei mitään sisäänpainuvia viritelmiä, jotka eivät tunnetusti pidä suomalaisesta pakkastalvesta.

Ja auton sisällä kuskin hymy sen kun levenee entisestään. Keinonah-

kaverhoillut istuimet ovat sähköllä säädettävät ja niistä löytyy niin lämmitys kuin viilennyskin.

Myös takapenkit ovat lämmitettävät, joten matkustajatkään eivät joudu istumaan takapuoli kohmeessa.

Ja mikä parasta, tilaa löytyy viidelle henkilölle mukavasti.

▲ Musso EV:n akseliväli on 3,15 metriä ja korilla on pituutta 5,16 metriä.

Pimputusta riittää

Uusien EU-säästöjen ansiosta nykyautoissa pitää olla jos jonkinlaista automaattista varoitusta, joiden piippaukset tietenkin käyvät kuskin – ja miksei matkustajienkin – hermoille. Ylinopeusvalvonnan saa kuitenkin helposti pois päältä kosketusnäytön valikosta.

Mussossa kuskin vireystilaa voidaan muutonkin kuin vain silmiin lurpsauttamisen osalta. Onneksi

► Musson lava on 1,345 metriä pitkä ja 1,515 metriä leveä eli riittävä varsin monenlaisen kuljetustarpeeseen. Perävaunumassa on 1800 kg (jarruton 750 kg), joten perässä kulkee kookkaampikin traileri. Yllättäen lavan maksimikantavuudeksi tehdas ilmoittaa vain 500 kg. Lavalle on saatavissa manuaalisesti rullattava kate lisävarusteena.

nekin kaikki saa pois päältä, mutta säätö on tehtävä joka kerta liikkeelle lähtiessä.

Inhimillinen hinta

Musson perusrakenteessa on hyödynnetty Torres EVX:stä saatuja kokemuksia. Itsekantavalla korilla varustetun Musso EV:n ajo-ominaisuudet ovat varsin henkilöautomaiset. Joustintuet edessä ja monivarsituenta takana auttavat tässä.

Jopa tyhjänä ajettaessa 413-hevosvoimaisella neliveto-Mussossa ei ole havaittavissa avolavoille tyypillistä nyökkimistä, vaan meno on sulavaa. Kiihtyvyyksinkin on 0-100 km/h peräti 8 sekuntia, joka ei häpeä muiden avolavojen joukossa.

Auto on lähtökohtaisesti etuveutainen, mutta nelivedon saa päälle ajotilapainikkeesta pidempään painamalla, jolloin ajotilaksi valikoituu

”winter”, ja turha sutiminen loppuu.

Musso EV:n ajoakun energiasäilytys on 80,6 kWh, jolla toimintamatkaa (WLTP) luvataan 379 km. Ainakin kovilla 20 asteen pakkasilla energiaa kuitenkin kului runsaat 30 kWh/100 km – kesäkeleillä tilanne varmaankin tasoittuu.

Pikalatausteho on 123 kW, jolla 10-80 % energiamäärän saa paketoitua hieman yli 30 minuutissa. Tämä tietenkin edellyttää akun esilämmitystä, jonka saa manuaalisesti päälle kosketusnäytöstä.

Yksi negatiivinen puoli tosin on, ettei Mussoon saa erillistä appia, jol-

► ► Kahvoja riittää niin lavan reunaan kuin konepellilläkin – jos mieltä tehdä vaikka Tom Cruise -tempuja...

la voisi esimerkiksi etukäteen laittaa auton lämmitystä/viilennystä päälle tai hoitaa muita säätöjä.

▲ Lavalla on myös oma valokytin.

▼ Takapuskurin reunassa on kätevä astinlauta, joka helpottaa lavalle kömpimistä.

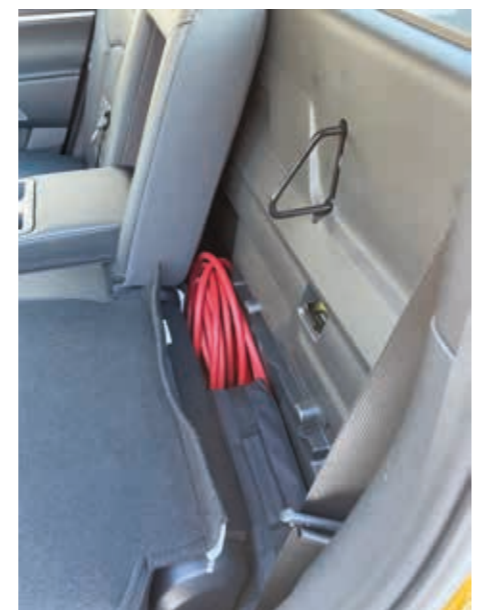
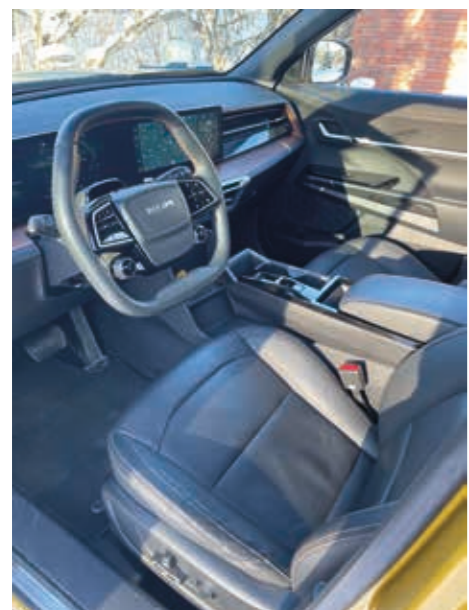

Kaiken kaikkiaan toimiva paketti inhimilliseen hintaan, johon sisältyy erittäin paljon herkkua.

▼ Sisätilat Mussossa ovat varsin henkilöautomaiset ja jopa tyylikkää.

▼ Takapenkillä on loistavasti tilaa kookkaammillekin matkustajille.

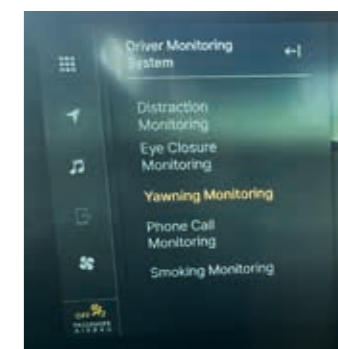
▼ Takaistuimen selkäreunan takana on pieni säilytystila mm. latauskaapeleille.

► Ohjauspyörä on jäykkä useine eri säätimineen. Vasemmassa olevalla tähtinäppulalla valitaan ajotila ja oikeanpuoleisella näppulalla saadaan auto pysymään paikoillaan ylämäessä – ei siis pysy automaattisesti... Torres EVX:n tapaan 12,3-tuumainen digitaalinen mittaristo on yhdistetty samankokoiseen tietoviihdejärjestelmän kosketusnäyttöön.

▼ Musson latausominaisuudet eivät ole aivan kilpailijoidensa tasoa, mutta toki akun esilämmityksellä saa latausvauhtia lisättyä.

▲ Musso seuraa kuskin toimintaa – harhaileeko katse, lurpsauttavatko silmät kiinni, haukotuttaako, puhuuiko puhelimessa tai polttaako tupakkaa...

▼ Latauksen edistymistä voi seurata useammallakin tavalla.

Ratkaisu kipuusi

On kansainvälinen trendi vältellä kipulääkkeitä, eikä turhaan. Lääkkeet rasittavat kehoa ja Suomessa lääke-riippuvuus ja korvaushoidot ovat lisääntyneet kovaa tahtia. Tästä syystä lääkkeettömiä hoitokeinoja suositetaan enemmän kuin terveydenhuollossa kuin kotikäytössäkin.

HELPPOKÄYTTÖINEN • TEHOKAS • TURVALLINEN

B-Cure-lääkintälaserterapia on kivunlievitysterapiana poikkeuksellinen. Sen teho perustuu kivun lähteen stimuloimiseen siten, että vauriot ja tulehdukset paranevat, ja kipu pysyy pois pitkäaikaisesti.

Jo tuhannet suomalaiset ovat saaneet apua laajaan kirjoon kiputiloja nivel- ja lihaskivusta rasitusvammiin ja hermo-kipuihin. Maahantuojan, Terveystekniikan, nettisivuilta voikin lukea, kuinka mm. **Leena Ruonala** on selittänyt vuosia kestäneen viiden välilevynpullistuman aiheuttamia kipuja, **Anna Saloranta** on lievittänyt whiplash-vamman aiheuttamia niskakipuja ja **Raija Kallion** sormien nivelrikkokivut hellittivät. **Iida Oksanen** sai B-Cure Laserilla kasvot alueen hermokivut hallintaan, **Pertti Kitti** apua jalkaterien polyneuropatiaan ja **Hannu Eloranta** sai vihdoin avun pitkään vaivanneeseen tenniskyynärpähän.

Tehokas, silti hellävarainen terapia

Laserterapian vaikutus perustuu solujen mitokondrioiden stimulointiin, jolloin kudoksessa alkaa toiminnan elpymiseen tähtäävä PBM-prosessi. Prosessin myötä kudoksen kipu lievittyy, turvotus vähenee ja vaurioiden tai tulehduksen paraneminen vauhdittuu. Terapia ei perustu lämpöön, kylmään tai kudoksen manipulointiin, joten sillä ei voi aiheuttaa vahinkoa kudokselle.

Laserterapian tehosta nivelrikkokivun hoidossa voi lukea vakuuttavia havaintoja ja mm. norjalaisryhmän tekemästä laajasta meta-analyysistä, ja Ruotsissa tehdyssä kliinisessä tutkimuksessa todettiin kroo-

nisten haavojen paranevan laser-ryhmässä keskimäärin 123 päivää nopeammin kuin verrokkiryhmässä.

Turvallinen ja helppokäyttöinen

B-Cure Laserin patentoidut yksityiskohtat takaavat parhaan turvallisuusluokan (1), jolloin käyttö ei vaadi suojavälineitä tai erityiskoulutusta. Laserterapialla ei myöskään ole kontraindikaatioita, vaan sitä voi käyttää huoletta kotona, vaikka hoidettavalla olisi tekoniveliä tai sydämentahdistin. Turvaohjeissa kuitenkin suositellaan välttämään silmien, sikiön ja syöpäkasvainten stimuloimista.

Laite on helppokäyttöinen: kytke virta päälle, aseta hoitoaika ja aloita hoito. Tuoksellinen laserhoito saavutetaan kuurinomaisella hoidolla. Esimerkiksi rasitusvamman tai tulehduksen hoitoa kaksi kertaa päivässä noin parin viikon ajan, haavaa keran päivässä paranemiseen asti ja lihasjumeja muutamia kertoja, kunnes tuntuu hyvältä.

Vankat kliiniset todisteet

B-Cure Laser on MDD-hyväksytty tuote, (lääkinnällinen laite), ja sen tehoa on tutkittu laajoin kliinisin tutkimuksin mm. haavojen, kudonvaurioiden ja kivun hoidossa ja kuntoutuksen tukena.

Suomessa laite on käytössä kipuklinikoilla, haavahoidossa, fysioterapeuteilla sekä hampas- ja eläinlääkäreillä. Laite on kansainvälisesti valittu parhaaksi kotihoito-laseriksi 2018 ja Suomessa vuoden ter-

Kipuun, tulehdusten ja vaurioiden parantamiseen Tehokas B-Cure-hoitolaser

- Rasitusvammat, jännetulehdukset, ruhjeet, haavat, revähdykset, nivelriikko ja hermokipu
- n. 30 000 hoitoa, missä ja milloin vain
- Hoitokerran hinta vain muutama sentti

Ei kontraindikaatioita tai yliannostusriskiä.

veyslaitteeksi 2022. Kliinisiä tutkimuksia on luettavissa Terveystekniikan nettisivuilla.

Kokeile ennen ostopäätöstä

Jos kliinisten tutkimusten ja käyttäjäkokeusten jälkeen vielä arveluttaa, onko B-Cure Laser oikea valinta, laitetta voi ensin kokeilla vuokraamalla sen kuukaudeksi käyttöön 140 euron hintaan (+ postikulut).

Kun sitten varmistuu vaikutuksesta ja haluaa ostaa oman, uuden laitteen ostohinnasta hyvitetään 100 euroa. Tilauksen voi tehdä nettikaupassa tai soittamalla asiakaspalveluun. ■